

Skauting

PROSINEC 1991
ROČNÍK 30
CENA 6,- Kčs

4

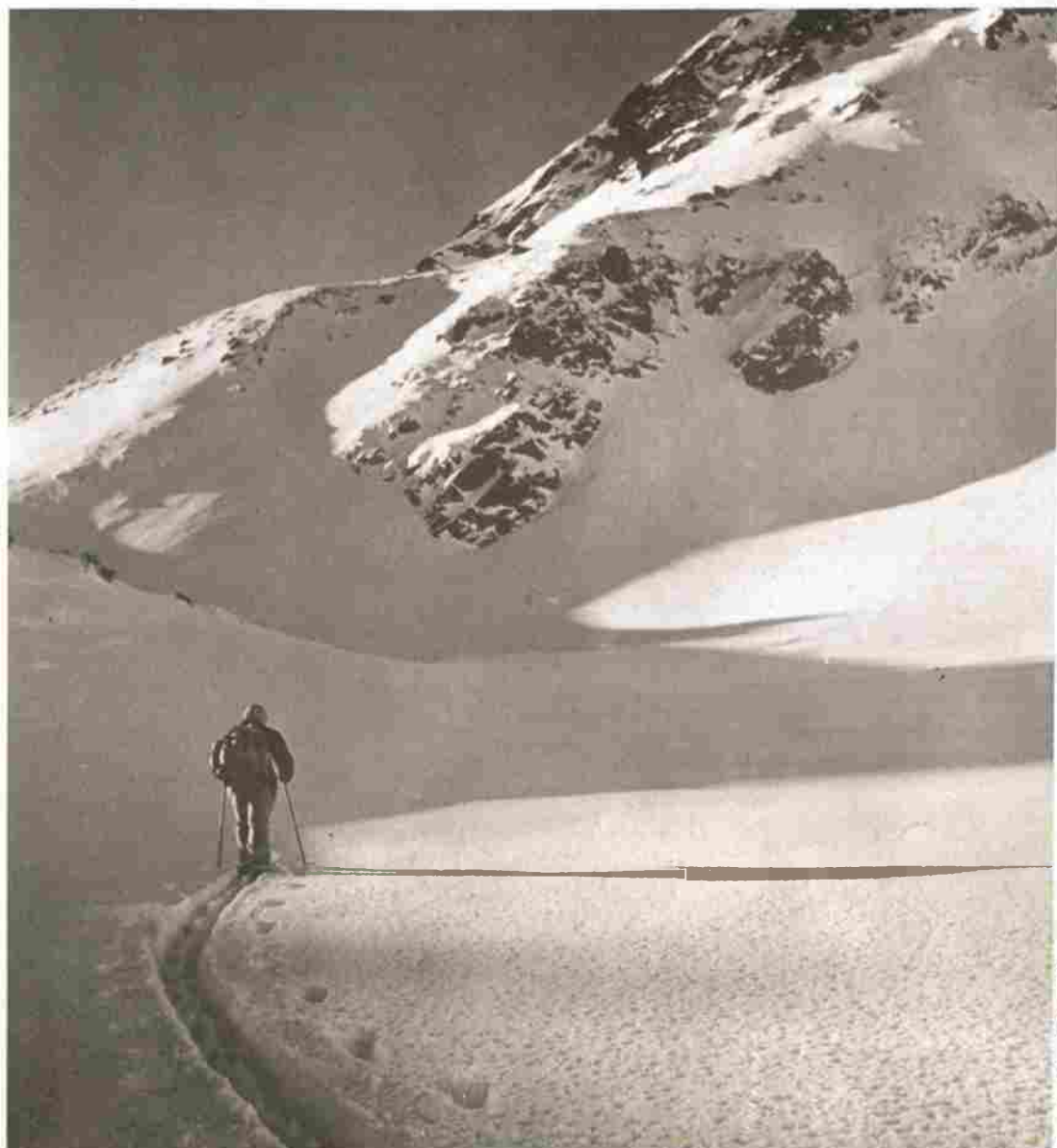

Foto Ladislav Sitenský

KURS '91 pro rovery

Roverský program patří dnes stejně jako před léty k otevřeným problémům našeho skautingu. Víme dobře, že v určitém věku řada děvčat a chlapců naše oddíly opouští. Program jim již nevyhovuje, při vedení oddílů se neuplatní a mnohdy dojde k různým neshodám. Jestliže chceme, aby se skauting stal životním stylem, pak je nezbytné vytvořit nosný program pro věkovou kategorii 14 – 18 let. Je to doba dospívání, kdy mladý jedinec již dozrál biologicky, po stránce inteligence je na vrcholu sil, ale sociálně ještě nevypěl. Většinou je finančně závislý na rodině, okolí ho ještě neuznává a doma ho považují stále za dítě, které musí být vedeno jako školák. Mohlo by se zdát, že máme dnes mnohem důležitější úkoly, než jsou úvahy o roverském programu. Ale přece... řada dětí rychle dorůstá a v mnoha odstupech se již dnes nashromažďují zkušenosti, které bychom měli analyzovat. Proto se letos v létě konal kurs LŠ pro zájemce o práci s rovery; byl inzerován na jaře v našem časopise. Cílem bylo:

- hledat obsahovou náplň i metody roverské činnosti v našich podmínkách,
- zprostředkovat setkání zájemců o tuto činnost,
- hledat skautský životní styl v dospívání i v dospělosti,
- vytvořit základy skupiny, která by se věnovala soustavně formulaci roverského programu.

Kursu se účastnilo 23 skautek a skautů z Čech a Moravy. Jejich průměrný věk byl 23 let. Kurs se konal ve Smržově na Třeboňsku. Na vedení se podíleli i 3 instruktoři Prázdňinové školy na Lipnici, kteří v minulosti sami prošli skautskou výchovou a pracovali jako činovníci. Na Lipnici získali velké zkušenosti s vedením mladistvých a spolu s 5 dalšími instruktory vytvořili dobře spolupracující tým.

Po obsahové stránce byla do kursu začleněna následující témata:

- 1) **Myšlenkové základy a duchovní rozměr skautingu.** Den byl rámcován ranní četbou textů a večer většinou poslechem hudby, rozebírali jsme ve skupinách skautský zákon (výklad pro nováčka, staršího skauta a veřejnost), uspořádali celovečerní řízenou debatu o prvním bodu zákona, vyložil se smysl meditace jako metody vnitřního života a na hrázích rybníků Vira – Naděje – Lásky se každý účastník pokusil samostatně za úplňkové noci uvažovat na téma „v co doufám, v co věřím a co miluji“. Uvažovalo se o aktivní etice a o tom, co rozumět duchovním rozměrem ve výchově.
- 2) **Sebezpoznaní jako předpoklad poznávání dětí i dospívajících.** Ve třech blocích jsme probírali otázky: „jaký jsem“ – „proč jsem takový“ (tedy minulost) a „jaký budu“ (tedy životní perspektivy. Součástí byl i test

inteligence jako pomůcka pro pochopení vlastních schopností.

3) **Roverský program** tvořil páteř kursu. Základem byly burzy roverských programů, ve kterých se sbíraly náměty pro činnost, a dále pak několik specifických programů (o věkových charakteristikách roverského věku a o konkrétních zkušenostech s činností kmenů).

4) **Kulturní programy.** Jako ukázkou možnosti jsme uvedli 2 programové bloky, a to o poslechu hudby a o výtvarném tvoření. Snahou bylo přiblížit vnímání světa pomocí vážné hudby a výtvarných her s barvou, plochou či tvarem.

Vyhledávali jsme jihočeské selské baroko, seznamovali se s životem v okolí a s tradicí kraje.

5) **Příroda.** Všichni účastníci kursu měli kola, a tak jsme snadno podnikali vyjídky na různé lokality a prošli naučnou stezku kolem rybníku Svět.

6) **Roverské hry.** Zařadili jsme do programu celou řadu netradičních her a závodů, které byly vyzkoušeny na Lipnici. Ke konci se hrála málo strukturovaná hra „Česká pouť“.

7) **Miniškola manažerství.** V několika blocích jsme seznamovali účastníky s manažerskými technikami, učili praktickému vyjadřování, kultuře diskuse, formulaci závěrů, vedení porady aj. Zařadili jsme i jednu manažerskou hru (stavba věže).

8) **Miniškola o rodině.** Tato problematika vyvolávala živé diskuse a je zřejmé, že bude jednou patřit spolu s výchovou k rodičovství k důležitým článkům roverského programu. Praktickou ukázkou rodinného života byl i pobyt na statku, ve kterém žili prarodiče, děti a řada vnoučat spolu s dalšími členy rodiny v klidné pohodě.

Program kursu byl náročný po stránce fyzické i myšlenkové. Snažili jsme se maximálně využít čas a omezit přestávky na nezbytné minimum.

Skončením kursu by neměla skončit spolupráce celého týmu. Účastníci navrhli uspořádat 2 – 3 víkendová setkání během roku. Analogický kurs v příštím roce s případným rozšířením i pro letošní účastníky. Žadoucí by bylo uspořádat v příštím roce zájezd do některé skautsky vyspělé země a na místě se seznámit s roverským programem i zkušenostmi.

Soudím, že cíle kursu byly dosaženy a že se podařilo utvořit skupinu, která má reálnou naději v budoucnosti spolupracovat při tvorbě roverského programu. Pokud účastníci byli alespoň zčásti reprezentantky mladé skautské generace, pak o další vývoj našeho hnutí nemusíme mít obavy.

V. Břicháček, M. Zapletal

Od prvního čísla nového ročníku (září 91) se na stránkách Skautingu věnujeme programu pro rovery (č. 1, 2; *Zakládáme oddíl starších skautek*, č. 3, 4, 5; *Listy začínajícímu roverskému kmeni*). Po přečtení této zprávy o roverské „lesní škole“ se naskytá možnost porovnávat nabízené programy. Napište nám proto vy, kteří už svůj roverský kmen máte, o svých idejích, plánech a zkušenostech i své názory na činnost, funkci, koedukovanost apod. roverských kmenů v současnosti.

red.

REDAKCIA SKAUT

Gejza Legen

Jánošíkova 2, 040 01 Košice

ponúka dopredaj 1. ročníka
mesačníka Skaut (16 strán).

Cena ročníka (bez čísla 1) – 37 Kčs

Kvalitná xerokópia č. 1 – 12 Kčs

Milada Lehmanová

a

Josef Lehman

zakladatelé skautů
v Lounech v roce 1918
oslavili 6. září 1991
v Brandýse

60. výročí svého sňatku

– **diamantovou svatbu.**

Blahopřejí skautky a skauti
z Brandýsa a redakce

CREDO, v. d., PROSTĚJOV

nabízí k dodání
skautské krojové košile,
vel. 154 za 225 Kčs, 164 za 233 Kčs
a 174 za 244 Kčs.

Barva písková,
dodací lhůta 2 – 3 měsíce.

Objednávky zasílejte na adresu:

Jaroslav Krsek,
Dolní 20, 796 01 Prostějov
(možnost zaslání nabídkových listů)
dodací lhůta 2 – 3 měsíce.

Budou vycházet skautské knížky?

Obáváme se, že nebudou, pokud nám neposkytnou oddíly a střediska rychlou, účinnou pomoc. Proto se dnes na všechny čtenáře Skautingu obrácíme s naléhavou výzvou. Najdete ve vašem středisku staršího skauta nebo skautku, kteří se ujmou role **STRÁŽCE SKAUTSKÝCH PRAMENŮ**. Měl by to být dospělý člověk, který má rád knížky a je stoprocentně spolehlivý. Očekáváme od něho, že bude pravidelně spolupracovat s Junáckou edicí a nevýdělečným nakladatelstvím Skauting. Jeho služba bude spočívat v plnění těchto úkolů:

1. **Propagace nových skautských knížek** ve všech oddílech, smečkách, rojích a kmenech střediska.

2. **Průzkum zájmu o skautské knížky**, které chystají Junácká edice a Skauting. (Napomohou tím při určování reálné výše nákladů.)

3. **Shromažďování objednávek na knihy**, které vyjdou v nejbližší době, a jejich společné odeslání za celé středisko. (To značně urychlí a usnadní distribuci nové skautské literatury.)

4. **Vykonávání potřebných finančních operací** za celé středisko. Vybírání peněz za objednané knihy a jejich hromadné odeslání.

5. **Distribuce došlých knih** ve středisku. (Knihy budou docházet na jejich adresu v balících. Tím se značně zlevní jejich rozeslání.)

6. **Výchova světlušek, vlčat, skautů, skatek, roverů i old-skautů ke čtenářství**. (To je poslední, ale nejdůležitější úkol. Skutečně kulturní poslání.)

Najdete ve svém středisku ochotného a schopného spolupracovníka pro tuto dlouhodobou službu. Dohodněte se s vedením střediska na jednom člověku, který má vaši důvěru. Nesmíte ho k této náročné práci nutit, měl by se ji ujmout sám s chutí a nadšením. Středisko z toho bude mít několik výhod:

- *Knihy, o které projevíte zájem, skutečně dostanete, nebudete je pracně shánět.*

- *Přijdou vám poštou okamžitě po vytištění.*

- *Zaplatíte za ně méně než v knihkupectví, kde se třeba vůbec neobjeví nebo se tam dostanou až po několika měsících.*

A co z toho bude mít Junácká edice a Skauting? Snad už víte, že se v posledních měsících prakticky rozpadl knižní trh. Staré prodejny n. p. Knihy přestaly kupovat novinky, neměly po řadu měsíců peníze. Síť soukromých knihkupectví byla ještě na počátku podzimu velmi malá a nespolehlivá. Skautské prameny a příručky chystané Junáckou edicí by se k mnohým oddílům vůbec nedostaly, kdybychom rychle nevybudovali vlastní skautskou distribuční síť. A právě pro ni hledáme dobrovolné spolupracovníky. Potřebujeme získat z **každého střediska** jednoho obětavého člena, který nám bude v šíření skautských knih aktivně pomáhat. Bez těchto pomocníků by skautské knížky asi opravdu nevycházely. Nebo by byly neunosně drahé.

Až se ve středisku dohodnete na člověka, který se stane „strážcem skautských pramenů“, očekáváme od něho, že nám co nejdříve pošle korespondenční listek, který zašleme jako kartu do naší kartotéky. Proto prosíme o jednotnou úpravu. Listek adresujte: **Junácká edice, Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1**. Na zadní straně napište hůlkovým písmem do horního levého rohu příjmení a jméno toho, kdo s námi bude spolupracovat při šíření skautských knih. Pod to přepnou, úplnou adresu, včetně směrovacího čísla. O řádek níže číslo a název vašeho střediska. Případně i otisk střediskového razítka.

Strážci skautských pramenů od nás budou čas od času dostávat informační zprávy od chystaných knížkách a plátech Junácké edice i nakladatelství Skauting, recenze nových knih s ukázkami, metodické pokyny k zakládání a vedení oddílových i střediskových knihovniček, o čtenářské výchově ve skautských oddílech atd.

Chtěli bychom tak dát podnět k vytvoření společenství skautských činovníků, kteří by se zabývali úlohou knihy ve výchově skautské mládeže, a stali se šifřiteli „skautské vzdělanosti“.

Tato práce je především čestnou, velmi potřebnou službou našemu hnutí. Bez vlastní distribuční sítě totiž třeba vůbec nebudeme moci knížky vydávat. Víme, že to bude vyžadovat nejen nadšení, ale i další volný čas. Peněžní transakce jsou nadto vždy spojeny s jistým rizikem. Proto jsme se rozhodli, že budeme poskytovat sestrám a bratřím, kteří se této úlohy

ujmou, zvláštní finanční odměnu. Získají deset procent z částky, za kterou objednájí knihy. Jestliže ze střediska odešlou společnou objednávku na knížky v prodejní ceně 1000 Kčs, mají právo ponechat si z této sumy 100 Kčs. Nepošlou však 900 Kčs, ale jen 800, protože dalších deset procent z prodejní ceny knihy činí sleva, kterou poskytneme přímo čtenářům, kteří touto cestou skautské knihy objednájí a koupí. Za knížku, která se bude v obchodech prodávat za 40 Kčs, zaplatí čtenář strážci skautských pramenů jen 36 Kčs.

Ptáte se, proč můžeme poskytovat tyto odměny a slevy ve výši dvaceti procent? Hrajeme s vámi skautsky poctivou, otevřenou hru. Když budeme knihy prodávat prostřednictvím knihkupectví, musíme jim poskytnout obchodní slevu, které se říká rabat, aby z prodeje něco měli. A knihkupecký rabat činí průměrně 25 %. Z toho tedy získáte 20 % vy ve středisku a zbývajících 5 % užijeme na úhradu poštovného a expedičních nákladů.

Desetiprocentní čtenářskou slevu můžeme poskytnout ovšem jen tehdy, když objednáte pro středisko knížky nejméně za 100 Kčs. Kdybychom měli posílat balíčky s jednotlivými

vými knížkami, poštovné by nás přišlo příliš drahé, bylo by třeba vyšší než celý knihkupecký rabat. Toto opatření si vynutily zvýšené poštovní sazby.

Systém strážců skautských pramenů už zčásti začal fungovat právě při vydávání stejnojmenné řady nových skautských knih. Z mnoha středisek přišla společná objednávka. Mohli jsme nabídnout: kdo objedná nejméně deset svazků, dostane jedenáctý zdarma. Teď tedy nabízíme střediskům další, ještě větší výhody.

Zprávy pro strážce skautských pramenů bude v příštích číslech otiskovat i časopis Skauting. Pozorně ho proto sledujte.

Vkládáme ve vás velké naděje. Věříme, že nás nezklamete. My uděláme všechno, co je v našich silách, abychom nezklamali vás.

Za Skautské prameny:

Václav Bricháček v. r.

Miloš Zapletal v. r.

Za Junáckou edici:

Milan Husák v. r.

ODDÍLOVÁ PRAXE

Jak nosíme nůž?

(Ukázka jedné z kapitol rukopisu připravované příručky pro skauty – Čtení o noži)

Jednou z nejdůležitějších součástí tábornické výbavy pro výlety, výpravy a hlavně na tábory je nůž. Nelze se bez něj obejít. Je třeba, aby byl okamžitě po ruce, tedy, musí mít své ustálené místo, které nikdy neměníme. I ve tmě musíme vědět, kde se nachází, způsob nošení se musí stát ustáleným zvykem. Nemůže být zahrabán na dně torvy, ve stanu se nemůže povalovat pod lůžkem. Je to náš pomocník a jako takového si ho musíme vážit. Ten skaut, který poklepává na všechny své kapsy, než zjistí, ve které se nůž nachází, ten nemá smysl pro pořádek a často bývá i při jiné činnosti roztěkaný a nepečlivý. Tak jako v denním životě, mají mít všechny naše pomůcky a potřeby své ustálené místo (šatník, knihovna, dílnička apod.), je nanejvýš nutné, abych i o svém noži věděli, kde je, když je okamžitě třeba jeho služeb. Jak, kde a kdy ho tedy nosíme? Na úvod této kapitoly je třeba zdůraznit, že ke kroji je to výhradně zavírací nůž kapesní a na tábore navíc nůž uší, mohutnější, tzv. lovecký či tábornický, který bývá často naprosto nevhodně nazýván dýkou. V obou případech vycházíme ze starých a osvědčených a staletými vyzkoušených způsobů. Vše dále popsané se týká tzv. „praváků“, pro „leváky“ jsou způsoby opačné. Platí jedna důležitá zásada. Nůž ihned napoprvé uchopíme tou rukou, kterou poté nožem vládneme. Prsty druhé ruky, t.j. levé, otevírají čepel. Všelijaké to přendávání nože z ruky do ruky a zbytečné pootáčení a přetáčení nože v ruce odstraníme tím, že jej nosíme na tom nejpřirozenějším místě. Začneme kapesním nožem zavíracím.

VOLNĚ V PRAVÉ KAPSE nosíme nůž lehčí a hlavně takový, který není opatřen třmínkem na jeho zavěšení. Je zde ale nebezpečí jeho ztráty při různých hrách, může z kapsy vypadnout. To se stane i tehdy,

zvětšuje-li nůž v kapse prozatím nepatrnou dírkou na dně kapsy. Proto je vhodnější další způsob nošení nože a sice

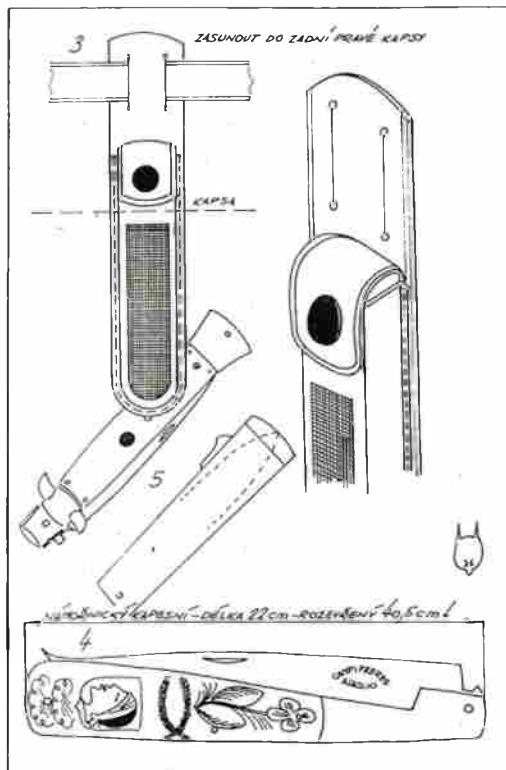
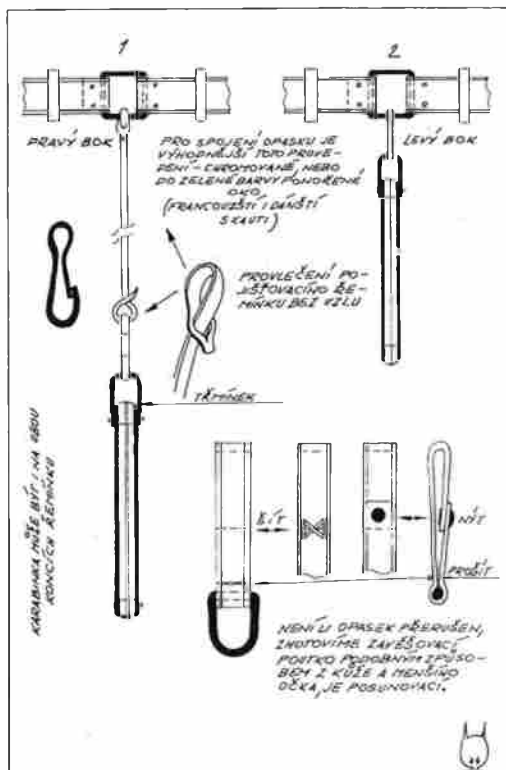
VOLNĚ V PRAVÉ KAPSE, ALE ZAVĚŠEN NA ŘEMÍNKU. Pro tento způsob je třeba mít kapesní nůž s třmínkem. Potom tedy na pravou opaskovou karabinku navlékneme očko řemínku, jehož spodní konec je opatřen malou karabinkou pro zaklesnutí třmínku nože. Řemínek z měkké, ale pevné kůže (vepřovice), může být i spleťtý, není třeba, aby byl zbytečně dlouhý. Stačí cca 50 centimetrů, protože při práci s nožem stejně řemínek odpojujeme. Tento způsob nošení je velice bezpečný a nejčastěji užívaný. Řemínek nemá viset z kapsy, ale je do ní celý zasoukán. Tkaničky, provázky, či dokonce řetízky na zavěšení nehodí. Tento způsob je vhodný pro nože lehčí a menších proporci. Obrázek 1.

ZAVĚŠENÍ NOŽE PŘÍMO NA OPASKOVOU KARABINKU. Pro tento způsob je třeba mít na noži zavěšovací třmíněk. Hodí se pro kapesní nože středních až větších proporci. Zavěšuje se na levou opaskovou karabinku. Proč? Již bylo napsáno, že počáteční uchopení nože se vždy provede tou rukou, kterou nůž používáme. A protože navíc je nutné nůž z karabinky uvolnit, je třeba obou rukou. Pravou rukou křížem přes břicho nůž uchopíme, levá uvolňuje karabinku a poté nůž otevírá. Je to přirozené. Vyzkoušejte si, zda-li existuje jiný, dokonalejší způsob. Dáte mi za pravdu, že ne. Obrázek 2.

Pro případ, že kapesní nůž je silný, těžký a navíc je bez třmínku, volíme tento způsob nošení:

KAPESNÍ NŮŽ V KOŽENÉM POUZDŘE S CHLOPNÍ A PATENTNÍM KNOFLIKEM. To se navléká na opasek do místa nad pravou zadní kapsou kalhot. Je také do této kapsy svoji spodní částí zasunuto proto, aby při běhu na opasku „neplandalo“. Prsty pravé ruky rozepnou „popaměti“ patentní knoflík, odklopí chlopeň a poté vyjmou nůž z pouzdra. Obrázek 3.

Velké kapesní nože námořnické a lovecké mají jedno dokonale uzpůsobení, aby se daly rozevřít jednou rukou a navíc tou, kterou ho vyjmáme z kapsy. Čepel takového nože má svůj hrot – špičku – poněkud vyhnuto vzhůru tak, že při uzavření tohoto nože tento výstupěk poněkud vyčnívá ze stříšky ven. Potom stačí při vyjmutí nože z kapsy výstupkem „škrtnout“ o kapsu nebo o šev kalhot a nůž se rozevře. Proč se takto upravené nože vlastně vyráběly, či dodnes vyrábějí? Jsou okamžiky, kdy máme opravdu volnou jen jednu ruku a tou je třeba rychle nejen nůž vyjmout, ale také rozevřít. Takový model mám ve své

sbírce od firmy CAMPI FRERES / AJACCIO. Je to perfektní pomůcka pro lovce a námořníky. Obrázek 4. Proto asi byly vynalezeny kapesní nože tzv. *vystřelovací*. Čepel stisknutím pružiny prudce vyskočí bokem, nebo i přímo z rukojete. Tyto modely v naší praxi nepoužíváme. Čepele jsou uzpůsobeny více na bodání než na řezání. Jsou úzké a silné. A také jsou nebezpečné, protože k vymrštění čepele postačí jemný stisk knoflíčku, ovládajícího zaskakovací mechanismus nože. Při jeho opotřebení se nám může stát, že se nůž samovolně v kapse otevře. Je to sice parádní model, ale jenom do sbírky. Ve skautské praxi ho nepoužíváme. V zákoně č. 147/1983 Sb. je stať o chladných zbraních, kam takovýto nůž náleží. Jeho držení vlastně není zakázáno, přestože se traduje, že tento nůž náleží mezi chladné zbraně zákeřné. Nic zákeřného na něm není. Je to „zavírák“ jako každý jiný, jen jeho otevření je vzhledem k normálním nožům atypické. Obrázek 5.

Těžké, silné a dlouhé *lovecké či tábornické nože* ke kroji nikdy nenosíme. Pouze na táboře, jsme-li určeni na práci, ke které budeme takovýto nůž potřebovat. Jak ten se nosí? Nepraktičtější je opět levá strana opasku. Projděte svoji skautskou knihovničku a vyhledejte časopis JUNÁK číslo 4 z roku 1990. Na titulní straně je obrázek od nezapomenutelného skautského malíře, Francouze Pierra Jouberta, jehož obrázky s motivy ze skautského života milujeme od svých klukovských let. A tento obrázek je pro nás velmi poučný. Pětice francouzských skautů buduje nějaký mostní pilír z kmenů a u silných větví. Ustřední postava má po levém boku na zvláštním opasku těžký lovecký či tábornický nůž. Aby „netahal“ dolů kalhoty, nebo aby se na řemen kalhot nemuselo pracně navlékat jeho pouzdro, je zavěšen podobně jako kovbojský kolt v „holstru“. A při podrobném zkoumání obrázku též zjistíte, že nůž je pojištěn proti vypadnutí z pochvy a navíc je přesně namalován tak, jak se má nosit. Aby se pravou rukou uchopil, nemusel se již v dlani počítat a při vytažení se mohl okamžitě použít. A tak je to jediné správné. Pokud bychom si tento nůž zavěsili na pravou stranu těla na opasek, pro správné uchopení bychom museli pravou ruku vytáčet, abychom mohli nůž okamžitě použít. Je to velmi nepřírozané. Jinak, kdybychom ho uchopili „do hrsti“ a vytáhli z pochvy, musíme si uvědomit, že takto obnažený nůž je připraven jediné na bodnutí. Na normální použití, to je řezání, musíme takto vytážený nůž uchopit za čepel levou rukou a pravou přehmátnout. Zkuste si to! Navíc, každá pochva takového nože je šita tak, že dolní zaoblčení pochvy se stáčí dozadu, za tělo. Nůž je v pochvě ostřím dopředu! To proto, jak jsem již napsal, aby se dal okamžitě použít. Proto

tedy poznáme, že všechny dobré nože jsou takto konstruovány. Obrácené zasunutí nože do pochvy, to je ostřím dozadu, je vhodné pouze pro leváky. Nůž má být pojištěn, aby z pochvy nevypadl. Kompletní rukojet nože (záštita, střenky a hlavice) se nazývá jilec, podobně jako u šavle, kordu či jiné chladné zbraně. Asi ve středu délky jilce je k zavěšovací části pochvy přišit řemínek se stiskacím knoflíkem, který celý jilec obepíná. A právě při neodborném vytahování nože z pochvy se velmi často tento řemínek napevňuje, až jednou úplně odpadne. Abychom tomu zamezili, je třeba se naučit bezpečně a odborně nůž vytasit. Nechť vám poslouží tento návod:

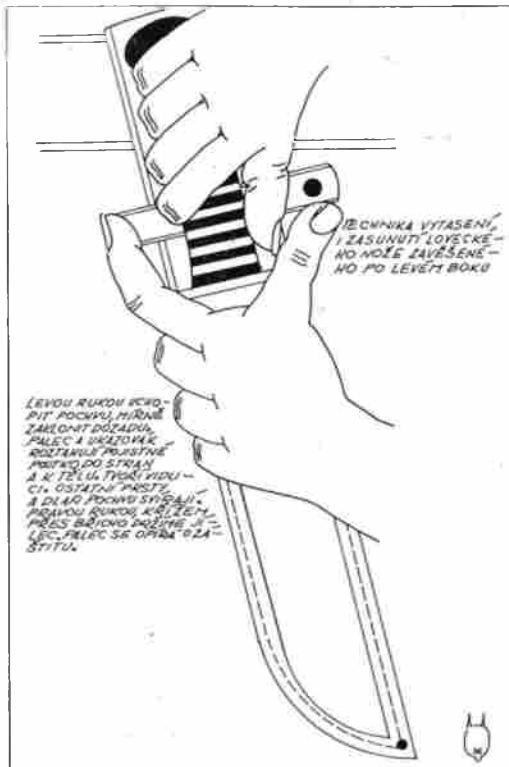
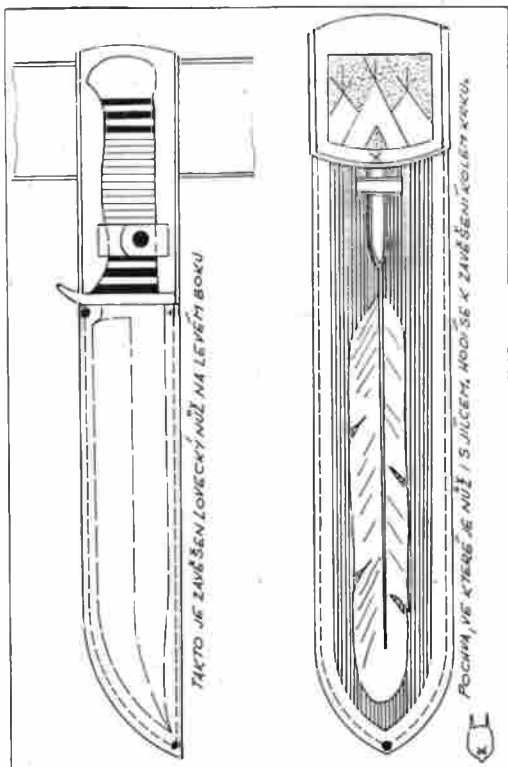
Zavěšený nůž na levém boku poněkud posuneme ke středu těla. Pravou rukou, rozevřenou dlaní, saháme po jilci. Přitom ale nejprve ukazovák této ruky rozeprve patentní knoflík a zároveň s palcem pojišťovací řemínek roztáhne do stran. Dlaní sevře jilec, levá ruka drží pochvu a pravá ruka pozvolna vytahuje nůž, přičemž se snažíme co nejdéle ukazovákem a palcem pojistný řemínek držet do stran. Když už se tyto prsty dostávají mimo dosah řemínku, snažíme se nůž tlačit jeho hřbetem co nejvíce k ústí pochvy. Nůž je venku a hle, řemínek je neporušený. A hlavní je to, že jej držíme „v hrsti“ ihned k použití. Při zasouvání nože je postup obdobný. Palec a ukazovák levé ruky musí opět pojistku roztáhnout, spíše z prstů vytvoříme dosti roztaženou vidlici, abychom si neporežali bříška ukazováků.

Druhý způsob za pomoci obou rukou: levá ruka drží pochvu v místech pojistného řemínku tak, že malíček, prsteník a prostředník drží pochvu zespodu. Palec a ukazovák vytvoří vidlici, která roztahuje řemínek. Je samozřejmé, že tyto prsty také nejprve rozeprve řemínek.

Vytažení nože z pochvy jen jednou rukou je nejobtížnější. To se musí velice pomalu trénovat, ale je možné i to se pro všechny případy naučit. Taktéž trénujeme uvolňování kapesního nože z karabinky. Čtete pomalu text a trénujete jednotlivé úkony právě tak pečlivě, jako když se učíte nové akordy na kytaru. Všechno má svůj řád a je třeba vše mnohokrát vyzkoušet.

Jinak se také tyto těžké lovecké nože nosí v pochvách zavěšených kolem krku na delším řemínku podobně, jak tomu bylo u Maugliho či Tarzana. Pro některé ze svých nožů jsem si takové pochvy zhotovil. Nůž je v pochvě celý i s jilcem a je pojištěn proti vypadnutí chlopní s jednoduchou pojistkou proti svévolnému otevření. Takovýto pochva se nosí opět jenom na táboře a její spodní část je přibližně u opasku. Též je možné takovýto pochvy s noži nosit přes rameno na řemínku, jako chlebník. Ale o tom přistě v kapitole o šiti podobných pomůcek.

Zdeněk Kratochvíl – Giga

INTEGRACE

Nedávno se mi dostala do ruky anglická skautská ročenka a při náhodném listování mne upoutal jeden obrázek. Tři kluci jsou za sebou po lávce přes potok, každý má ruku položenou na hlavě toho před sebou. Kromě toho, že jsou všichni oblečení ve skautských krojích, mají ještě něco společného – všichni mají černou pleť, jsou to černoši. Chtěli byste mít ve svém oddíle černého brášku? Mohl by se plížit večer na výzvědy do vedlejšího tábora a nikdo by ho neviděl, mohl by vyčistit táborová kamna a ani by nebylo vidět, že se umazal. Jistě byste ještě uměli vymyslet mnoho situací, které byste chtěli s černým skautem prožít. Nakonec byste však zjistili, že mnohem důležitější než barva jeho kůže jsou pro vás jeho vlastnosti – jestli je kamarádký, odvážný, všímavý, věrný, nezkazí společné hry i společnou práci. Ostatně někteří z vás, zvláště ti z větších měst, možná i mají černošského spolužáka a neřikám jim nic nového.

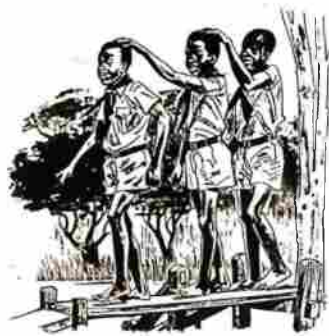
Jenže já jsem při pohledu na ten obrázek viděla ještě něco docela jiného. Ti tři skauti jsou totiž všichni slepi, nebo, jak také říkáme, nevidomí. Když jsem o kousek výše napsala, že možná někteří z vás mají černošského spolužáka, jsem si téměř jistá, že nevidomého spolužáka neměl dosud nikdo. Čím to je, že je pro nás nevidomý český kluk exotičtější než černoš? Souvisí to s tím, jak bylo až do loňského roku organizováno naše školství pro postižené děti. Jakmile byl někdo jakýmkoli způsobem jiný než ostatní, třeba neviděl, špatně slyšel, chodil o berličích

nebo jezdil na vozíku, nesměl chodit do stejné školy jako všechny děti z jeho domu. Rodiče ho museli vozit do speciální školy, kde byl společně s dětmi stejně postiženými jako on. Když to bylo hodně daleko a nešlo jezdit každý den, bydlel přes týden na internátě a jezdil domů jen na víkend. Je samozřejmé, že se těžko mohl sžít s dětmi ve svém bydlišti, a po ukončení školy se vracel domů vlastně jako opuštěný člověk. Jeho kamarádi ze speciální školy bydleli daleko a doma ho nikdo pořádně neznal, byl pro každého zvláštní a cizí.

V současné době se i u nás začínáme snažit o tzv. **integraci** postižených. Integrace znamená **začlenění, zapojení** a vyjadřuje vlastně nesmyslnost toho, co se u nás až dosud dělo – postižené děti, které byly přece také dětmi jako všechny ostatní, jsme uměle vyčlenili z lidské společnosti, a teď je musíme s obtížemi zase začleňovat. Proč s obtížemi a s jakými obtížemi, o tom se teď pokusíme přemýšlet právě na příkladu nevidomých.

S nevidomými dětmi jsem se setkala s pražské internátní škole na Hradčanech v roce 1979. Jako na všech školách, i tam existovala pionýrská organizace. Právě kolem roku 1980 se tam sešla velice dobrá parta vedoucích, kteří sami většinou vyšli ze skautských a turistických oddílů a měli chuť dělat s nevidomými dětmi to samé, co zažili jako malí; každý týden schůzka, jednou za měsíc výprava nebo jiná víkendová činnost, v létě tábor. A tak se ve slovníku dětí z Hradčan začala zabývat slova jako ešus, puťák, fakule, hlídka; po několika letech táborů i pojmy jako služba v kuchyni. Avšak pozor – stále ještě nejde o integraci! Zatím jde jen o to, že nevidomé děti samy mezi sebou dělají prakticky totéž co jejich zdraví vrstevníci v jiných klubovnách a na jiných táborech, takže by mohly najít společná témata, kdyby se s nimi někdo „zvenčil“ dal do řeči. To je však stále málo pravděpodobné. Po několika letech vlivem různých okolností došlo k tomu, že byl tábor pořádán společně pro nevidomé děti pražské hradčanské školy a brněnské školy pro nevidomé na Veverce. To, co vedoucí nesli dost těžce – ztrátu celoroční činnosti sehrané party, určitou nejistotu, jak budou zcela neznámé děti reagovat na připravený program – se nakonec z pohledu dětí ukázalo jako nesporný klad. Děti měly možnost poznat další chlapce a děvčata, s kterými se pravděpodobně časem setkají na některé ze středních internátních škol pro zrakově postižené, a hlavně se vymanily z jednotvárnosti stále stejného kolektivu, v kterém žijí v internátě. My vedoucí si stále musíme uvědomovat, že děti nejsou v našem oddíle zcela dobrovolně, jako je tomu v běžném skautingu, ale víceméně proto, že je to jedna z forem zájmové činnosti na

internátě a že je zvykem, že tam každý chodí. Oddíl pro ně není místem soukromí, místem, kde se děje něco výjimečného v partě kamarádů, kterými se mohou tajuplně chlubit před spolužáky. Děti si s sebou na schůzky i na tábor přinášejí své internátní trapasy a rozepry,

jsou jako trosečníci, kteří by se jednou za týden všichni odebrali na jinou část svého pustého ostrova a hráli si tam trochu jinak než v části, kde žijí obvykle.

Na letošním táboře (v červenci 1991) s námi poprvé byly děti, které nebyly na internátě a v místě svého bydliště jsou členy běžných skautských oddílů. Se zájmem jsem pozorovala, zda se budou lišit od ostatních dětí. Zpočátku mne, abych se přiznala, hlavně zajímalo, zda toho budou víc umět, zda budou zkušenější a šikovnější. Nebylo tomu tak. A přece se něčím lišily – **že někam patří.**

A teď jsme u toho! V první řadě není podstatné, jak kdo umí postavit ohniště, ale velmi podstatné je, zda se v kruhu kolem ohně cítí dobře s těmi, se kterými tam sedí a mezi které se sám rozhodl usednout. Teprve potom musíme začít přemýšlet, jaké místo by měl mezi ostatními zaujmout; o tom, že by nebylo dobré, aby na oheň přikládali stále jen ti druzí, ale že každý musí přihodit své polínko.

Byla bych velice nerada, kdyby nevidomé dítě bylo ve skautském oddíle chápáno především jako záminka k pěstování dobročinnosti u dětí ostatních, případně jako ten, kdo na besídkách dojíímá rodiče hudebními produkci (je-li náhodou hudebně nadán, což samozřejmě není automatické). Nevidomý chlapec nebo děvče musí mít v družině své stále místo, ale i své úkoly. Jsi-li rádce, který s podobnou situací ještě nemá žádné zkušenosti, začni od toho, co je nejjednodušší z hlediska tvé přípravy. Zadávej nevidomému úkoly, které procvičí jeho paměť (např. si ho vezmi po schůzce stranou a řekni mu: „Připomeň, mi, prosím, na příští schůzce, že mám pro družinu důležitou zprávu.“). Pří úpravě nástěnký ať sundá všechny fotografie a dá je do jedné obálky, písmena do druhé a špendlíky napichá k dolnímu okraji. Hraje-li na nástroj, dej mu

telefonní číslo na staršího člena oddílu, ať mu samostatně zavolá a domluví se s ním, aby ho naučil tradiční oddílové písně, které pak může doprovázet při družinovém zpívání. Bydlí-li v domě, kde je papírnictví, ať do příště koupí pro družinu modrý krepový papír a nezapomene na paragon.

Takových nenáročných úkolů tě jistě napadne mnohem víc, v tomto počátečním období však nesmíš ani ty zahálet. Měl by ses naučit Brailleovo bodové písmo – jistě užnáš, že není dobré být negramotný vůči komukoli ze své družiny. (Naučíte-li se je všichni, může to pro družinu být něco jako tajné písmo.) Dále by ses měl seznámit se zásadami správného vedení nevidomých, nejspíše v knize P. Wienera (viz seznam na konci článku). Se vším, co se takto dozvíš, bys měl přístupnou formou seznámit všechny členy družiny; ostatně některé věci mohou být nové i pro nevidomé dítě, pokud se mu někdo např. v oblasti samostatného pohybu systematicky nevěnuje. Nepřečnuj však své síly a obracej se na instruktory České unie nevidomých, pokud se ti třeba zdá, že by tvůj nevidomý skaut potřeboval pořádně umět chodit s bílou holí (asi do 4. třídy by ji měl pravidelně používat).

Při rozcvičce stůj poblíž nevidomého a pomoz mu pohybem, pokud neporozumí slovnímu popisu cviků. Při službě v kuchyni může být nevidomé děvče (a samozřejmě i kluk) velmi užitečné. Snažte se, aby se toho naučil co nejvíce, dbej na to, aby např. během všech služeb pouze nepřikládal do kamen, ale aby měl představu o všem, co kolem něj probíhá, jaké nástroje se kolem něj vyskytují, a vyzkoušel si sám co nejvíce úkonů.

Brzo přijdeš na to, že je třeba být trpělivý a na nácvik běžných dovedností (krájení chleba, nalévání čaje do hrnků, škrábání brambor...) vynaložit mnohem víc času. Uvědom si však, že jsi ve výhodě proti rodičům, kteří přijdou znaveni z práce, mají na starost další sourozence atd. atd., že jsi zkrátka možná jediný, kdo si může dovolit ten přepych být trpělivý a nechat nevidomého kluka rozkrájet dva bochníky chleba na nejruznější patvary, které pak ostatní s humorem snědí.

Všechny dosud uvedené příklady úkolů jsou značně individuální, přímo nezapojují nevidomého mezi ostatní. Pokus se jej učinit účastníkem některých her a soutěží. Zpočátku bývá pro družinu zajímavé zahrát si něco se zavázanýma očima. Nepřeháněj to však, aby podobné hry děti neomrzely. Stejně, se nedá říct, že s šátkem na očích jsi na tom stejně jako nevidomý – máš plno odkoukaných zkušeností, máš představu o prostoru, který jsi předtím viděl, naopak nejsi tak zvyklý používat svůj sluch, hmat, čich. Při štafetových hrách nebo plaveckých závodcích navigujte nevidomého zvukem, při míčových hrách používejte ozvučený míč a zkuste si zahrát třeba „Kombinall“ (pravidla najdete v knížce „Hry pro těžce zrakově postižené děti“, stejně jako návod k ozvučování běžných míčů

a k vyznačování hrací plochy pro nevidomé). Dáváš-li dětem luštit šifry, samozřejmě připrav jeden exemplář v bodovém písmu. Před výletem na kolech se snaž vypůjčit někde pro nevidomého tandemové kolo, na kterém pojede s kamarádem.

Navod v družině takovou atmosféru, aby nikoho ani nenapadlo zneužívat slepotu. Nikdy se před nevidomým nedorozumítejte posunky, aby vám nerozuměl. Potkáte-li ho v době mezi schůzkami na procházce s maminkou, pozdravte jej. Pozve-li družinu domů na oslavu narozenin, pěkně se oblékněte – i když to nemůže vidět, patří to k bontonu a jistě si toho všimnou jeho rodiče. Naopak jdete-li společně na koncert, dbejte na to, aby i nevidomý věděl, co se hočí vzít na sebe do určitého prostředí a co ne. Poctivost ve vzájemných vztazích se může projevit i jinak – nevydávaje za výrobek nevidomého to, co jsi napřed z poloviny udělal ty a nakonec to po něm celé předělal. To raději dej na výstavku něco méně vzhledného, co však nevidomý skutečně udělal úplně sám.

středění pro integrované nevidomé děti, a to se dvěma cíli: 1) naučit děti praktické dovednosti pro samostatný život, 2) seznámit nevidomé vrstevníky navzájem, pomoci jim ujasnit si své místo mezi lidmi.

Myslíme, že je dobré poučit se ze zkušeností druhých. Moje představa o budoucnosti je proto následující: snažím se o to, aby většina nevidomých dětí mohla navštěvovat běžné školy, a přimlouvám se za to, aby mohly být členy běžných skautských oddílů. Zároveň si však myslím, že tábory Tyflosturistického kroužku (tyflos=slepý) by měly, možná v trochu pozměněné formě, pokračovat dále, měly by dát dětem možnost setkat se a přiučit se něčemu novému. Zároveň by měly udržet kontinuitu více než desetiletých zkušeností vedoucích, umožnit jejich další obohacení a předávání všem ostatním zájemcům o práci s nevidomými dětmi. Představuji si, že by také bylo možné během školního roku uspořádat víkendovou školu pro radce (případně i vůdce) a nevidomé skauty či skautky. To

Vždycky se však, i při sebevětší snaze, najdou hry, do kterých nevidomého rovnocenně zapojit nelze. I to je tvůj úkol – naučit ho žít s vědomím, že jsou určité hranice, které zřejmě nedokáže překročit, ale které ho nemají vhnět do stavu beznaděje a uktivdnosti. Naučit ho, aby uměl přijímat sám sebe jako nevidomého. Tento problém se začal objevovat v posledních letech v zemích, kde už více let nevidomé děti chodí do běžných škol. Od malíčka jsou brány jako normální, je jim to zdůrazňováno tak často, že si skutečně své postižení málo uvědomují a v době dospívání si teprve ujasňují své odlišnosti a změněné možnosti. Toto náhlé uvědomění si bývá pro ně velice těžké. Například v Norsku proto začali organizovat prázdninová sou-

však záleží na tom, zda se nám ozve na následující adresu:

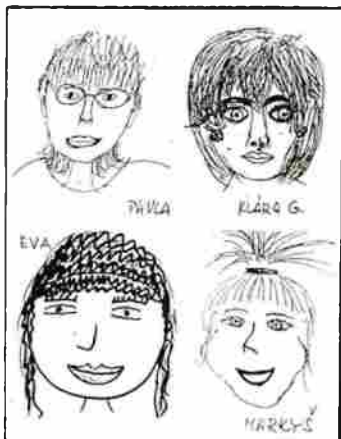
Tyflosturistický kroužek, Strašnická 27, 102 00 Praha 10 – Hostivař. Nakonec ještě přidávám seznam literatury, která se týká našeho tématu. Neseženete-li ji v knihovnách, obraťte se také na náš kroužek.

Jana Vachulová

Ronová, Hana – Vachulovi: Výchovný systém pro nevidomé Zdravotní řada Junáka, Praha 6, Bubenčská 27

Vachulová, Jana – Vachule Robert a kol.: Hry pro těžce zrakově postižené děti (Svaz invalidů, Praha, 1987

Wiener, Pavel: Prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených (Avicenum, Praha, 1986)

Namalujte SI SVŮJ PORTRÉT

Vznikne tak jedinečná galerie vlastních portrétů. Vlastně podob – jak si kdo představuje sám sebe. V tom to právě je: Máte o sobě vysoké mínění, namalujete se krásně, kdežto star by vám mohla závidět. Máte o sobě nevalné mínění, nakreslíte nebo namalujete se nevalně. A hned je znát přístup k sobě samému. Namítnete, že neumíte kreslit, přestože máte o sobě valné mínění. Neumíte to podat? Na věci to nic nemění.

Na portrétech je zajímavé to, že se tam vždycky dostane hlavní rys, ať to namalujete třeba stylem Šla babička do městečka, koupila tam dvě vajíčka, dědečkovi hůl a dětičkám hřebínek, svázala to do uzlíčku...

Tak tedy zjistíme hlavní rys a vážnost nebo nevážnost k sobě samé. A to je vše? Ještě navíc zjistíme, jak by si autorka portréty přála vypadat. A v tom je hodné. Přání člověka ukazují na jeho povahu: chce být krásavice, záleží jí víc na vnitřním životě, dává přednost životu romantickému, přísnému apod. Namalovala jsem svůj vlastní portrét. Nikdo mě nepoznal, ale mnozí říkali: Autorka k sobě chová nevážnost. Tak chodím a hledám, jak najít k sobě ten správný vztah...

Kdyby vlastní portrét vedl aspoň k zamyšlení malíčkému, kdyby přispěl k práci na sobě, kdyby ujasnil vztah ke své vlastní osobě, pak tedy kreslete své portréty. Když nic jiného, zjistíte aspoň, kdo je ochoten dělat si ze sebe legraci a má smysl pro humor.

Podle zkušenosti z Moravské lesní školy ve Starých Hutích zapsala Zdeňka Omešková

Několik postřehů:

„Na letošním LS ve Starých Hutích se projevila chuť u těch mladých vzít mnohé věci do svých rukou. Vítám to. Myslím si, že je načase. Jestli to promeškáme, uškodíme skautingu,“ píše Zdeňka Omešková. Ze závěrečného hodnocení účastnic lze vyčíst, že mladé vedoucí touží po větší volnosti, ale zároveň větší aktivitě.

Dopisy začínajícímu roverskému kmeni (2)

Milý Vitku a roveři,

dík za dopis a pozdravy. Než se rozepíší o vašem programu, chtěl bych odpovědět na Tvé dotazy. Tak především Rover či Rower? Správně je první, t. j. ROVER, a když se podíváš do slovníku, najdeš – poutník, ten kdo se toulá, aby hledal, mj. zastaralé – pirát, lupič. B.–P. zvolil tento název ve své knize „Rovering to Success“ vydané v roce 1922 (v českém překladu „Na pouti za úspěchem“, kterou položil základy roveringu a naznačil jeho myšlenkový, morální a praktický obsah. Celou knihu se prolíná zásada, která je v úvodním principem roveringu, jeho metodou a vlastně i cílem – „SÁM ŘÍD SVŮJ ČLUN“.

Jaké zkoušky by měl vykonat zájemce o členství ve kmeni? Není na to předpis. Je nutno rozlišovat, zda se jedná o člena oddílu, anebo zda jde o nováčka zvenčí. Skaut by měl mít složen nejméně první stupeň, lépe druhý. V druhém případě by měl čekat ve zkušební době, která je v tomto případě zcela nevyhnutelná, prokázat znalosti vybraných částí I. resp. II. stupně. Na příklad: tábornictví, první pomoc, mapa a orientace, příroda, tělesná zdatnost apod., pokud si k tomu určité své vlastní zkoušky, je to vaší věcí. Může se to týkat zručnosti (výrobek), služby apod. Nic není předepsáno a můžete si z toho udělat kmenový zvyk. To všechno není tak podstatné jako nutnost, aby budoucí člen kmene měl zcela jasné představy o cílech roveringu, jeho mravních principech a o tom, jak se dá do činnosti kmene sám zapojit. Toho lze nejlépe dosáhnout při úvodním rozhovoru s vůdcem kmene, při kterém si čekatel (ať z oddílu, nebo zvenčí) tyto principy objasní a vůdce získá obraz o jeho zájmu a hlavně představách o roverské činnosti. Důležitou částí zkušební období je VIGILIE – rozjímání. Čekatel spolu se starším, zkušenějším roverem vykoná výpravu s přenocováním, spojeným s ohněm vigilie. Tim by měla být završena čekací doba. Poté, na základě doporučení kmene nebo jeho rady, následuje slavnostní přijetí.

Obřad přijímání by měl být opět záležitostí kmenového zvyku. Moje představa je asi následující. Po úvodním slovu vůdce kmene předstoupí rover, který ve zkušební době pomáhal čekateli, a krátce o něm promluví. Poté složí čekatel slib. Úplný nováček skládá samozřejmě slib skautský. Čekatel, který přišel z oddílu, slib znovu neskládá, pouze svými slovy vyjádří rozhodnutí plnit ho, k čemu se již dříve dobrovolně zavázal. Jako příklad Ti uvádím můj lesoškolácký slib, roverský může být podobný. „Já, Luňák Ren, slibuji, že budu věrný ideálům, jejichž odznak nosím na košili 25 let a navždy ve svém srdci.“ Poté se vůdce kmene dotkne roverskou holí levého ramene rovera klečícího na jednom kolenně a se slovy např. „Přijímám Tě, Pavle, do našeho kmene TIE a přeji Ti mnoho úspěchů a radosti na Tvé stezce životem,“ mu předá odznak kmene. Tento obřad přijetí se může konat jak u ohně v přírodě, tak při svícnu v klubovně.

Ptáš se, zda existuje zvláštní roverský slib. Kdysi býval mezinárodní, ale ten se nyní už nepoužívá. Totéž se týká i terminu. 24. duben je ovšem mimořádně vhodný. Roverský slibový odznak není. Roveři mimo červenou šňůru a kmenový odznak místo družinového symbolu na rukávě a písmen RS na klobouku nenosili jiná označení. Jeden zvláštní odznak přece jenom existuje – roverská hůl. Moc se přimlouvám, abyste si ji poříдили. Je to lísková hůl o průměru 2 – 2,5 cm a celkové délce 135 – 140 cm na konci s malou rozsoškou o délce ramen asi 6 – 8 cm. Nosí se uchopená těsně pod rozsoškou s palcem vloženým do ní. (Viz mnohé fotografie B.–P.) Mnozí roveři ji zdobili koženým turbánkem vázaným těsně pod rozsoškou s volnými konci řemínků zakončenými ozdobným uzlíkem.

Nyní k názvu vašeho kmene. Ty bývaly voleny různé. Kmen G (galejníci), K (kamarádi), ZELENÝ kmen, kmen NORD, BLESK apod. Navrhoval bych název kmen TIE, (vyslov táj) – znamená to svazek, pouto (mravní), smýčka, také zkratku Turisté, Instruktóři, Experimentátoři. K dobrým kmenovým zvykům patří mít kroniku a vlajku, rovněž heslo a píseň nebo pověpěk.

Psal si o pozdním příchodu na sraz výpravu a tím o otázkách trestů. Tresty byly a jsou věčné problém. Za drobné a nikoliv mravní přestupy to může být třeba: uklidit a zamést klubovnu, přebalit knihy, připravit nějaký příspěvek do programu (hru, pomůcku) apod. Ovšem ani zaspání, které uvádíš, by se nemělo často opakovat, protože je pak známkou vážnějšího nezájmu. V takovém případě a nebo hrubějším přestupku je nutný osobní rozhovor mezi dotčeným a Tebou nebo vůdcem kmene. Hlavně zjistit příčiny a neunáhlit se. Závěrem jen tolik. Lepší mnohé drobné přestupky netrestat, dát pouze najevo, že sis jich všiml. U vás je to ještě ztíženější tím, že jste všichni téměř stejného věku, a tak je opravdu nejlepší přestupek řešit těmi drobnými pracemi a nebo „legráčkami“ (na výpravě očistit všem boty nebo misky, tříkrát oběhnout klubovnu...).

Nyní k vašemu programu, který pro přehled uvádím. Žáří – schůzka kmene, výprava, schůzka s rodiči, Říjen – schůzka kmene, výprava „Říje jelenů“, oddílovka, drakiáda, schůzka kmene, práce na kmenovém koutu v klubovně, potlach v klubovně (kytara, topinky, zpěv), schůzka kmene, příprava na Mezinárodní večer, Listopad – oddílovka Mezinárodní večer, výprava kmene, schůzka kmene, práce na kmenovém koutu, návštěva divadla, výprava, schůzka kmene, návštěva hradu Malenovice, Prosinec – oddílovka a příprava Mikulášské, mikulášský večer oddílu, schůzka kmene, krytá plovárna, práce v klubovně, výprava, vánoční schůzka s procházkou do lesa.

Především si třeba určit obsah jednotlivých schůzek. Nikoliv podrobný, ale jeho hlavní bod. Možná bude oddílová tajná činnost. Zkuste třeba dekoraci svíčky. Spolupráce „umělec“ – návrh, „technika“ – způsob liti, „chemika“ volba parafinu, jeho barvení ve hmotě, na povrchu a ostatních „podej, přines“. Blíží se zima a jistě zkuste táboření na sněhu. Je to ohromný zážitek. Začnete se již nyní připravovat. Vybavení, tábornické praktiky apod. Pokuste si opatřit knihu M. Ticháka Zimní horolezecké táboření. Je v ní mnoho praktických rad a snad vám horolezci z TJ poradí, kde ji sehnat. A což místo schůzek s rodiči zorganizovat výpravu „Táta + syn = Zas být jednou klukem“. Chce to napřed prosodovat názorů otců!

Vitku, pozdravuji ostatní a těším se na Váš dopis. Rozjedte to naplno a buďte připraveni na nejhörší!

Se stiskem levice

Tvůj REN

Poznámka: Obsah výchovných cílů a tím i případných zkoušek je v současné době nově zpracováván. REN

Dopisy začínajícímu roverskému kmeni (3)

Milí roveři,

při našem posledním setkání nebylo dostatek času o všem pohovořit, a tak se znovu vracím k tomu, co bylo řečeno nebo naznačeno.

Myslím si, že budu mít pravdu, když řeknu, že váš největší současný problém, týkající se činnosti kmene, je najít správný styl programu. S běžnou formou družinovek a výprav už nevystačíte, a novou jste si ještě nevytvořili. Proto bude snad dobré, když vám program navrhnou. Berte jej jako pomůcku a tam, kde budete chtít, jej korigujte podle svých představ.

Než přejdu k vlastnímu programu, tož k troše té zábavy. Myslím, že váš nápad reprezentovat na Mezinárodním večeru stát Velká Morava je prima a šlo by z toho udělat velké gaudium. Trochu to promyslete. Všichni se můžete třeba přidat do přehození k příkrývkám v předu sepnutých sponou zkroucenou z dřátu. Holé nohy ovínuté páskem, sandály. Po nástupu na scénu začne bard s velkou řečí proti zhoršení se „mra- vuoch jinochův, kteří nemajíce nic lepšího na práci, místo lovů kancův divokých, vý- roby mečův a oslavování památek předkův, za humny po chatrčích se scházejí a tam věci divných paší. Tito ve svém opovržení mravy zdejšíma zašli tak daleko, že vzali slovo z anglického jazyka a takto rovers se nazývají. Pečlivým zkoumáním starších a učených země této zjištěno bylo, že slovo to z jazyka našeho pochází a puvodně znamená – ti, co se rúvají. Toto slovo se pomocí kupcův francých do země englické dostalo a tam mladí rytíři engličtí, neznající významu pravého, začali ho užívati k označení sebe samých a odtud se k nám na Moravu opět dostalo...”

Na to může navázat další se zprávou „tajemníka akademie věd Velké Moravy“ o navázání styků s Moravskými Indiány (viz M. Stingl: Indiáni bez tomahavků, str. 416 dále). Že se jedná o pravdu, řeknete až na závěr. Pak může zaznít nějaká barbarská píseň, třeba na vymyšlená slova ve stylu dada. V souvislosti s tím můžete na některou z příštích oddílověk připravit krátké povídky o roverském heslu „Sloužím“, které bylo převzato z osobního znaku prince waleského – následníka trůnu. Tento odznak byl přijat po bitvě u Kresčaku tehdejším následníkem po padlém Janu Lucemburském na výraz účty k němu. Pěkná historka. Vyobrazení odznaku najdete v knížce Jana Čáky Skautská symbolika. Toz puště fantazii naplno a napište, jak to dopadlo.

Tedy k naplnění vašich schůzek a výprav. Program by mohl vypadat následovně:

Schůzka:

1. Příprava na Mezinárodní večer – rozdělení úkolů, kdo co zajistí
2. Rozdělení úkolů pro práce na klubovně
3. Divadlo – krátký referát o autoru a kusu, který bude na programu, pár zajímavosti o zlínském divadle (autor architektického návrhu, několik technických podrobností o stavbě atd.) Předem dohodněte, kdo jednotlivé referáty zajistí.
4. Příprava výpravy. Na výpravě vyzkoušíme stavbu stanu pro přenocování na sněhu. Dva z nás si celý problém prostudují, aby mohli na výpravě řídit práci. Na schůzce rozdělí úkoly, kdo co zajistí a přinese.

Práce na klubovně:

1. Kontrola příprav na Mezinárodní večer
2. Výroba spon
3. Poslední pokyny pro výpravu
4. Vlastní práce na klubovně

Mezinárodní večer

Návštěva divadla

Výprava:

1. Diskuse o zhlédnuté divadelní hře – co autor sledoval touto hrou? Co mi hra dala? Jaké jsem si učinil závěry pro sebe? Jaké byly výkony, výprava atd.?
2. Debata o programu kmene – co se nám daří a co ne? Co zlepšit? Co neděláme, a měli bychom dělat? Co v budoucnu? Co nás zajímá? Zúčastňujeme se všichni činnosti kmene a přípravy programu? Závěry a dobré nápady si zapisujeme!

3. Praxe:

Stan pro zimní táboření – dva z nás vysvětlí a předvedou. Prakticky vyzkoušíme postavení stanu, jeho zavěšení, izolaci podlahy, stěn, umístění vchodu vzhledem k větru, uspořádání vnitřku stanu.

Jak topit – ohniště venku, lihový varič ve stanu, horké kameny v jámě před stanem s odrazovou stěnou z alobalu. Dva si vezmou za úkol všechny možnosti ověřit, aby v zimě vše klaplo.

Tábořiště – umístění stanů, ohniště pro zahřátí, místa na sezení, sušáky.

Večerní vycházka s panem lesním.

Zimní souhvězdí – trochu podrobněji o vesmíru, sluneční soustavě, naše galaxie, trochu debaty o nekonečnu. Pár nových souhvězdí, sever podle Měsíce, čas podle hvězd. Jeden nebo dva mají připraveno předem. Doplnovat „kadety“!

Schůzka:

1. Příprava návštěvy hradu v Malenovicích – stručná historie, zajímavosti, majitelé, erby...
 2. Co připravíme na oddílovou Mikulášskou – rozdělit úkoly.
 3. Připravíme novou neznámou hru na oddílovku – třeba kimovky se psy. Bude-li zájem, naučíme oddíl určovat čas podle hvězd.
 4. Začínáme připravovat dárky na vánoce – svíčky, gramopainter nebo jen uzel přátelství nalepený na kousku kůže.
 5. Debata – samostatný bod programu nebo při práci, což je lepší.
- Jak by měl vypadat náš roverský tábor příští rok?

Výprava na hrad Malenovice

Oddílovka

Mikulášská

Schůzka:

1. Ošetření omrzlin
 2. Příprava výpravy – Co budeme vařit? Jak? Primus, P-B varič, parafin – svinutý vlnitý papír do válce a zalitý parafinem, alobal, popel, rožeň.
 3. Kalorické a biologické ocenění potravin a jejich dávky.
 4. Informace o zajímavých knihách poslední doby. Nepůjďme společně do kina?
 5. Rozdělíme úkoly pro příští práci v klubovně
- Plovárna:
1. Plavání s tonoucím, dopomoc.
 2. Plavání do II. stupně – 10 minut vytrvale.
 3. Hry ve vodě.

Práce na klubovně – mj. vánoční dárky

Výprava:

1. Praxe: Vaření na ohništi venku. Který druh ohniště je pro dané jídlo nejvhodnější? Vaření ve stanu.

Přenocování ve stanech – prakticky vyzkoušíme a dokončíme vše, co jsme začali na minulých výpravách

Příroda v zimě – poznáme stromy, když jsou bez listů?

Jeden připraví větvičky – soutěž.

2. Malý orienták nebo běh lesní moudrosti.

3. Jeden z nás si zlomil nohu (v bérce, ve stěhně), krvácí, je v bezvědomí. Co s ním budeme dělat? Boj proti dušení, krvácení, šoku, vlastní ošetření, transport. Kam je z místa táboření dopravíme? Kudy? Honeť mapu k ruce, ať jsme tam co nejrychleji.

Chvilí se hádáme, která cesta je časově nejkratší. Zase musí mít vše někdo dopředu připraveno.

4. Debata o tom, jak prožijeme společně vánoce.

Oddílová vánoční schůzka

Štědrovečerní posezení:

1. Debata při zákusku a čaji (ten by neměl chybět na žádné schůzce) – co jsme prožili a hlavně, co budeme a chceme dělat.
2. Jak to dělat, abychom byli v kmene spokojenější. Samozřejmě vždy zpíváme, bavíme se (hry, soutěže), píšeme kroniku.

S přáním, ať se vám podaří program splnit měrou vrcholovou

Váš Ren

Pozn. red.: V příštím čísle skončí tento malý seriál o programu pro rovery. Věříme,

že vás alespoň vyprovokoval k přemýšlení, jaká činnost je vlastně pro starší skautský věk vhodná a hlavně poutavá. Máte-li jiné názory či náměty, neváhejte a napište nám je do redakce.

Ještě v dobách předkapitalistických vznikla u nás skupina lidí kolem lipnické prázdninové školy, která se touto problematikou důkladně zabývala. Výsledkem byla např. kniha Prázdniny se šlehačkou, která vám může být při vymýšlení programu pro rovery velkou pomocí.

Foto – Ža-

SKAUTING

a ochrana životního prostředí

LADISLAV FIALA – Norek
družina WABANAKŮ OLS Jiráskovy oblasti

Příroda a pobyt v ní je prostředím, které umožňuje většinu skautské činnosti. Program sází na blízkost s přírodou ve skautském hnutí propagoval *E. T. Seton*. Zasluhou jeho četných studií o přírodě přijala většina skautských národních organizací myšlenku zálesáctví, a to v samé její podstatě. Setonovo zálesáctví se také stalo jednou z předních náplní výuky našich Lesních škol.

V době, kdy Seton založil organizaci Woodcraft Indian, byla příroda prakticky nedotčena civilizací. Od té doby, zvláště v posledních dvaceti letech, nastala katastrofální změna. Tři lidské generace přivedly svým civilizačním vykořisťováním přírody životní prostředí do stavu ohrožujícího zdraví a život na zemi. Do programu světového skautingu a jeho výchovných cílů se proto dostaly otázky a programy ochrany životního prostředí.

Od zakladatele českého skautingu je pozoruhodné, že odhadl dnešní vliv civilizace na přírodu a vložil do našeho desatera zákon o ochraně přírody. Je přirozené, že chápání a naplnění tohoto zákona se postupem doby mění. V počátcích byl 6. bod skautského zákona vysvětlován požadavky na ochranu živočichů a rostlin před jejich škůdci a snahou o udržování našeho okolí v čistotě. Později, již podle hesla ochrany přírody „poznej a ochraňuj“, byly za stejným cílem jednotlivé stupně junácké zdatnosti doplněny o požadavky značně prohlubující znalost přírodních a přírodních jevů. Rozšířil se též počet a náplň odborných zkoušek přírodovědeckého charakteru. V současné době je třeba dále přilbovat uvedené znalosti a poznatky a prakticky je uplatňovat u všech skautských věkových kategorií od včítat a světlou přes skautky a skauty, zejména u roverů (a oldskautů) při řešení některých místních problémů ochrany životního prostředí. Tím se ochrana životního prostředí dostane na významné místo ve sféře skautských disciplín i v programu výchovy.

EKOLOGIE. Životní prostředí ovlivňuje změny, ke kterým dochází na celém světě. Studium těchto změn se nazývá ekologie.

Ekologie je slovo složené ze starořeckého slova „oikos“, které znamená dům, a slova logos, které znamená studovat. Ekologie je jednoduše „studium domu“, v kterém žijeme.

Vše, co děláme, ovlivňuje přírodu a má dopad na náš život. Způsob, jak dnes zacházíme s přírodním bohatstvím může zanechat stopy na našem domě stovky let. Máme velkou odpovědnost za to, jak se staráme o zemský dům. Musíme jej udržovat v čistotě a opravit jej, když je poškozen. Je to jediný dům, který máme, a proto o něj musíme pečovat a dále ho nepoškozoovat.

Tímto způsobem vysvětlili slovo ekologie americkým skautům autoři příručky Handbook, The Boy Scouts (1990).

Při vědeckém studiu členíme náš dům dále na několik částí: ekologie je z tohoto hlediska definována jako nauka o vzájemných vztazích organismů a o vztazích organismů k prostředí, **ekosystém** je přírodní celek, zahrnující všechny organismy na určitém místě ve vzájemných vztazích s neživým prostředím (např. vápencový útvar Pálava, pásma tunder a deštných pralesů), **biocenóza** je společenství všech rostlinných, živočišných a mikrobiálních organismů na určitém místě (např. louka, les, rybník, potok aj.).

Dalším termínem, jehož znalost je zahrnuta do naší skautské stezky pro II. stupeň zdatnosti, je **nika**. Tento pojem označuje stanoviště určitého druhu a současně soubor podmínek uvnitř ekosystému, poskytující pro druh nebo populaci nejvhodnější prostředí. Pojem nika zahrnuje nejen prostor, v kterém organismus žije, nýbrž i jeho funkční úlohu ve společenství. Za tímto stanoviště můžeme považovat za „adresu“ dotyčného organismu, pak nika znamená i jeho „zaměstnání“. Např. „adresou“ kapra je rybník, jeho „zaměstnání“ je rytí v bahně a filtrace benthosu se všemi důsledky této činnosti. Prostředí nebo plošnost niky se liší podle velikosti aktivního pohybu živočicha (vlk má velkou niku, pavouk malou).

VODA. Z jednotlivých ohrožených částí našeho „domu“ je jako jedna z nejdůležitějších pro život voda.

Rozbor vody ze zdroje, z kterého bude na táboře odebírána voda na pití, je pro okresního hygienika jedním z podkladů pro

povolení tábora. Jedná se především o rozbor bakteriologický a zkrácený rozbor chemický. Případný rozbor biologický pak doplňuje celkový pohled na kvalitu vody.

Z chemických stanovení je třeba věnovat zvýšenou pozornost koncentraci dusičnanů. Norma připouští koncentraci pro dospělé do 50 mg. l⁻¹ (kojenci do 15 mg. l⁻¹); organické látky nemají v pitné vodě překročit koncentraci 4 mg. l⁻¹ O₂.

Na táborech v přírodě se v posledních letech řeší nedostatek pitné vody přistavením cisterny. I když byla cisterna naplněna jakostní pitnou vodou, probíhají v ní biochemické procesy (množí se mikroorganismy). Jakost vody se postupně mění (vliv teploty) a prakticky vždy zhoršuje. Z těchto důvodů se požaduje, aby se voda z cisterny spotřebovala do 48 hodin.

Vizuální ukazatelé jakosti vody

Charakter jakosti vody v rybnících a přehradách lze odhadnout podle přítomnosti některých vyšších rostlin (makrofyt). Některé rostliny a další organismy (bakterie, živočichové) je možné považovat za indikátory kvality vody.

V čistých studánkách, pramenech a nejčistších jezerech nacházíme púlmetrové až metrové vodní řasy zvané parožitka (obr. 1).

V čistých potocích a někdy i v mírně znečištěných řekách rostou vodní mechy. Mech zdrojovka (obr. 2) tvoří husté porosty vlající v proudu. Při břehu rybníků, tůň a jiných stojatých vod (slepá říční ramena) nacházíme vodní doušku, neboli vodní mor kanadský (obr. 3), který k nám byl na počátku století přivezen ze Severní Ameriky. Přičiněním akvanistů se dostala vodní douška do našich vod, kde způsobuje velké nesnáze (např. zarůstání rybníků – tento jev postihl ve 20. letech např. Máchovo jezero).

Mezi vodními rostlinami žije řada živočichů, v jejichž výskytu můžeme též spatřovat indikátory jakosti vody. Například jsou larvy vodního hmyzu. Kdo četl Ferdu Mravence, zná larvy chrostíků. Až na malé výjimky žijí v nejčistších tekoucích vodách, kde stavějí domečky centimetrové velikosti (obr. 4, 5, 6).

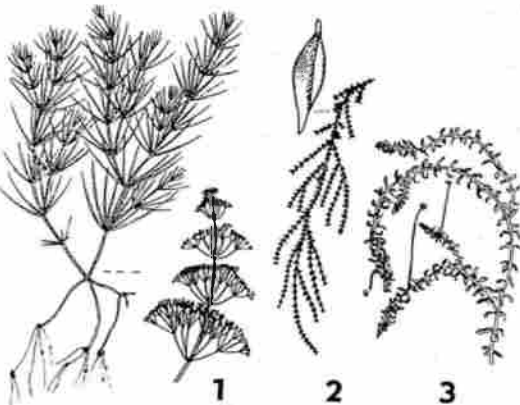
V eutrofizovaných (vyšší obsah živin) a středně znečištěných vodách žije např. plž bahenka živorodá (obr. 7) a na hladině stojatých vod plavou okřenky (obr. 8).

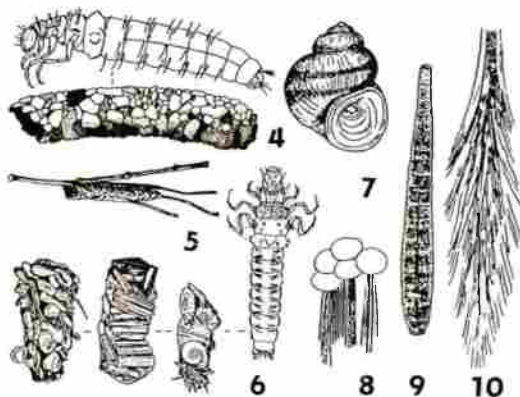
Ve více znečištěných vodách žijí pijavky (obr. 9). Drobné druhy napadají jiné vodní živočichy, velké (8–15 cm) sají krev i u lidí. Uvidíme-li ve vodě plavoucího hada (se zlatou korunkou na hlavě), je to vždy užovka. Žije se mimo jiné žábami a čolky, které většinou nacházíme v čistých vodách.

V čistých potoků můžeme vidět ptáky ledňáčka a skorce, z ryb zde žijí pstruzi a vzácně i raci. V bahně u dna čistých rybníků žije škeble, zatímco v řekách vevrub a vzácně i perlorodka. Ve velmi znečištěných vodách nacházíme centimetrové až metrové bakteriální klyk špinavé šedobílé barvy, které porůstají kameny, břehy a vlají v proudu jako cáry. Jsou velmi slizké a patří mezi nejlepší indikátory nejhoršího organického znečištění. České jméno nemají a odborně se nazývají Sphaerotilus natans (obr. 10). Styk s touto vodou mívá často za následek nepříjemné bolavé záněty pokožky.

Rekreace v rybnících

Pokud nejsou rybníky přehnojovány (rybníkáři chtějí co největší produkci ryb), lze se v nich koupat. Mnohdy nám stačí pouhý pohled na vodu rybníku, abychom posoudili, zda lze dovolit koupání. Často odpuzuje vodní květ nebo vegetační zbarvení, které voda dostává z rozvoje vodních řas. Při koupání

ulpi vodní květ na kůži, působí kožní vyrážky, malé pupínky a u citlivých lidí i zánět očních spojivek. Při výskytu vodního květu je rekreace v těchto vodách hygienickými orgány zakázána.

Vliv ropy na vodu

Z ropy se do vody dostávají nepolární uhlovodíky, které škodí zdraví a zhoršují pachové vlastnosti vody. Některé tyto uhlovodíky působí toxicky až karcinogenně. V povrchových vodách vytváří ropa na hladině film, který omezuje přestup atmosférického kyslíku do vody, toxicky působí na mikroorganismy a znehodnocuje chuť rybiho masa.

Co můžeme dělat?

„Studium přírody Ti ukáže, jak nádherné a pozoruhodné věci stvořil na světě Bůh, aby ses jimi mohl těšit. Usiluj o to, abys tento svět opustil o něco lepší, než jaký jsi ho našel!“

Robert Baden – Powell

Skauti skládají slib, který zahrnuje „službu druhým“. Tato služba musí obsahovat i službu přírodě. V této oblasti, ostatně jako v každé jiné, jsou klíčovými slovy: znalost, pochopení a vedení. Všichni skauti by se měli učit praktickým způsobem chránit přírodu jako součást skautské stezky.

Kdykoliv opouštíš tábořiště v rekreační oblasti v lepším stavu, než jsi je našel, činíš to, čemu říkají američtí skauti „etika malého odpadu“, tzn. odpadky i zbytky ohniště odneseš s sebou. To prováděj nejen na ohništích, kde jsi tábořil.

Budeš-li vařit na vařících a stany postavíš tam, kde nejsou vyhrazená tábořiště, a nezustane po tvém odchodu žádná stopa, pak uplatníš táboření způsobem „etika beze stopy“.

Nejučinnější akce ke zlepšení kvality vodních zdrojů a proti znečištění mohou skauti vykonat v místním rozsahu (v místě bydliště):

- Uvědomit si znečišťování přírody a sami k tomu nepřispívat.
- Provést sběr odpadků v potocích a jejich okolí.
- Upozornit kontrolní orgány na závady a nekázeň (odpad chemikálií, mytí aut u řek a rybníků).
- Provést akce na šetření vody v domácnostech, ve škole, v obci a odhadnout úspory (tisíce litrů vody odtéká zbytečně netěsností kohoutků).
- Jedním ze způsobů zvýšení celkové zásoby vody je výsadba stromků (zpomalí se odtok vody do vodotečí). Akci projednat a provést s lesníky.
- Uspořádat výstavku o koloběhu vody (přirozené procesy, zdroj a úprava vody, spotřebitel).
- Zorganizovat se školou návštěvu úpravní vody, vodárenské nádrže. (Během exkurze je příležitost pro otázky, týkající se způsobu úpravy vody, kolik takový proces stojí, a lze pochopit, jak je likvidace znečištění vody nákladná). Se stejným záměrem provést exkurzi do čistírny odpadních vod.

Jaký program by měli mít roveři?

- Vzdělávat se v oboru ekologie! Složit mezinárodní odborku ochrany přírody.
- Naučit se základům chemické analýzy vody.
- Ve spolupráci s vodoohospodářskými a hygienickými laboratořemi zjišťovat účinky orné půdy na jakost vody, prokázat stupeň průmyslového znečištění a jeho potenciální vliv na vaši obec.
- Pracovat se skauty ze zemědělských rodin! Zjistit vliv agro-chemikálií na povrchovou a podzemní vodu. Diskuto-

vat se zemědělci o zlepšení celkové situace (produktivitu a kvalitu výroby zachovat, celkové znečištění vody snížit – rostliny využijí zhruba 1/4 dávky snadno rozpustného práškového hnojiva, které se rychle vyplaví do vodotečí na rozdíl od granulovaných hnojiv s pozvolnou rozpustností): Přesvědčit zemědělce, že orba brázd paralelně s břehy potoků, řek a rybníků je z hlediska zamezení splachů z polí velmi efektivní, snadno uskutečnitelná a nevyžaduje žádné zvláštní náklady!

- Zpracovat analýzy vody, instalovat výstavku ve škole, veřejných místostech či prostranstvích, zdůraznit vliv zjištěného znečištění vody na zdraví (děti – koncentrace dusíku). Roverské heslo „sloužím“ by měli převzít i oldskauti, kteří by měli zajistit potřebnou kvalitu měření a jeho zpracování.

„Kde je vůle, tam je i cesta!“

Několik uvedených myšlenek a poznatků je jen nepatrnou součástí velkého komplexu ekologie vody.

Cílem ekologické výchovy ve všech skautských věkových kategoriích by mělo být získávání úcty k přírodě a ohleduplného přístupu k hospodaření s přírodními zdroji. Jedině tak lze pochopit a v praxi uplatňovat moudrost indiánského přísloví: „Zemi nám nedarovali naši rodiče, ale půjčily nám ji naše děti!“

A EKOLOGIE

Použitá literatura:

Praha, str. 141, 1986

Norma „pitná voda“ ČSN 83 0611

Scouting: Action for the Environment. World Scouts' Bureau, Geneva

Dolejš, K.: Přírodní vědy ve skautské výchově. (Pracovní verze požadavků tematických okruhů pro stupně zdatnosti). Vých. odbor Českého junáka, Praha 1990

Foto – ža –

K postojům Dr. R. Plajnera od roku 1968

(míněno i jako námět k předšněmovým úvahám o progresivních a regresivních tendencích v našem i celosvětovém skautingu, i jako doplněk publikace A. Vémoly: „RNDr. Rudolf Plajner“)

Není málo těch, kteří dnes reptají na vše, co je v jejich dosahu – celostátně i v našem skautském mikroklimatu. Těmto lidem nezůstávají „svaté“ ani osobnosti Masaryka, Beneše a dalších představitelů demokratického Československa, ani osobnosti Svojsika, Plajnera a dalších představitelů československého skautingu. Na druhé straně je ovšem pravda, že s odstupem času se některé z konkrétních historických rozhodnutí či výrobků těchto osobností nejvíce již jen jako jednoznačně kladné a bezesporné. Některé z nich je třeba dnes chápat i ve složitějších – dalším vývojem nastolených – souvislostech a kritizovat je. – Je však třeba, aby naše dnešní soudy dokázaly zahrnout i podmínky a možnosti tehdejších realit, aby se nestavěly do nechvalně známých nadřazených poloh výroků „generálů po skončené válce“. – V našem skautském pohledu bych pak rád předpokládal ještě tato dvě další kritéria příslušných hodnocení: 1. vycházet vždy z principů a filozofických základů našeho, t.j. Svojsikova skautingu (nikoliv tedy jen skautingu celosvětového), 2. vyvarovat se přitom hodnocení z extrémních pozic.

Doufejme, že takováto hodnocení naši historikové budou mít již brzo k dispozici. Měla by být připravena i po důkladném prostudování materiálů z ústředních archivů MV, SSM i KSČ a podchytit tak všechny podstatné informace, které zatím k dispozici nebyly.

Pokud jde o osobnost náčelníka ČSJ br. Rudolfa Plajnera, rád bych k hodnocení historiků přispěl i několika svými zkušenostmi a dokumenty, které zatím rovněž nejsou širě známy. – Týkájí se totiž neoficiálního orgánu (tzv. prezidia náčelnictva chlapeckého kmene Českého Junáka – dále jen PNCHK), který byl pouze tříčlenný. Vznikl jako výsledek dohody mezi bratry Plajnerem, Bricháčkem a mnou poté, když nás Táta chtěl jednomu z nás předat na prvním podzimním zasedání NCHK v r. 1968 svou náčelnickou funkci. Bratr Bricháček i já jsme si samozřejmě plně uvědomovali nezastupitelnost osobnosti dr. Plajnera ve funkci náčelníka, a nabídli jsme mu proto převzetí všech zatěžujících prací a úkolů, pokud bude ochoten stát i nadále v čele NCHK. – Tak se také stalo a naše spolupráce v takto vzniklé PNCHK pokračovala prakticky až do Tátyvy smrti.

Své zkušenosti (i dokumentaci) zatím omezím jen na problémy principiální skautské politiky či údajné dílčí spolupráce s totalitním komunistickým režimem po roce 1968 (v tomto druhém případě je podle některých mělo jít o jisté pokračování rozporné politiky z r. 1948, tehdy charakterizované dvěma manifesty pro připravovaný, ale již nerealizovaný zlínský sněm).

1. Začátek spolupráce s R. Plajnerem a konfrontace názorů na některé základní problémy

Ke spolupráci v NCHK jsem byl přizván jako čerstvý docent PeFUK a člen její rehabilitační komise (což byla patrně má tehdejší hlavní doporučení – rehabilitace se týkala i br. B. Řeháka) z jara 1968. Ihned při svém prvním osobním setkání s bratrem náčelníkem Plajnerem jsem se výslovně ptal i na jeho postoje k již zmíněným hodnocením z extrémních pozic. Dostal jsem – pro mne tehdy velmi uspokojivé vysvětlení, které – jak jsem zjistil později – plně sdílel i br. Bricháček. Lze je stručně shrnout takto:

- Nebezpečí zleva se „socialismem s lidskou tvář“ otupilo natolik, že filozofické, t.j. humanitní a demokratické základy skautingu lze plně obhajovat. Pionýrská organizace chce s námi v tomto směru spolupracovat, aniž usiluje o naše znerovnovážení.
- Nebezpečí zprava nyní neexistuje.

– Pokud jde o souvislosti s náboženstvím: československý skauting již od dob Svojsikových hlásal plnou náboženskou toleranci – ne však podřízenost náboženství. Vůdci jsou hodnoty etické, které akceptují jak skauti věřící, tak i nevě-

řící. Celosvětově ústředí tuto demokratizaci skautingu v ČSR plně akceptovalo.

2. Příprava III. sněmu a perspektivního programu Českého Junáka

Po okupaci Československa sovětskou armádou vznikla ovšem zcela jiná situace. Původně zamýšlené ustavení třetího kmene dospělých i umožnění náboženské výchovy věřících skautů přestávalo být (vzhledem k neustále vzrůstajícímu tlaku KSČ) reálné. – To ovšem plně chápaly i příslušně zainteresované strany: náboženští představitelé skautingu i představitelé OS. I tak však stálo za to využít zbývající prostor pro podporu dubčekových sil a tím i pro skautskou výchovu v oddílech, pro přípravu jejich vůdců a instruktorů na lesních školách aj. – To bylo vůdčím stanoviskem celého PNCHK a tou dobou zcela jistě i celého ústředí ČJ. Byl ustaven společný studijně výchovný odbor NCHK i NDK, který postupně připravil tzv. „Pojetí socialistické výchovy v Junáku“ (bylo publikováno ve 27. roč. Skautingu v r. 1969 na obálce 12. čísla) a potom i základ struktury výchovných požadavků (publikováno jen pro členy náčelnictv – cyklostyly). – Ponecháme-li stranou současné hodnocení přívlastku „socialistický“ a přistoupíme-li na již zmíněnou akceptovatelnost progresivních tendencí „socialismus s lidskou tvář“ (což se celosvětově uznává i dnes), domnívám se, že presidium NCHK (které tyto a jím podobné akce koordinovalo) nelze ani dnes nic vyčítat.

Jinak je tomu ovšem s pozdější interpretací a „úpravami“ těchto a dalších podkladů v časopise Činovník (je nepravděpodobné, že jen tehdejší redakční radou – spíše stranickou skupinou či přímo ústřední radou, již redakce podléhala). Některé z těchto úprav je třeba označit jako falzifikace původního elaborátu. Informoval jsem o tom již na str. 17 druhého čísla nového Skautingu (roč. 29 – říjen 1990). – Tím se zároveň započal i kontroverze PNCHK – tedy i náčelníka Plajnera – s tehdejší ústřední radou.

3. Vyvrcholení rozporů mezi PNCHK a ústřední radou ČJ v r. 1970

Stále se zhoršující celospolečenská situace po nastupující husákovské „normalizaci“ se projevovала i zhoršujícími se vztahy mezi PNCHK a ústřední radou. Vyvrcholením těchto rozporů bylo pak písemné prohlášení PNCHK „Jaci jsme a co chceme“ z ledna 1970, připravované (jako soubornější elaborát) již na podzim 1969 (také toto prohlášení bylo již v novém Skautingu publikováno – viz roč. 29 – 1990, č. 1, str. 16 a č. 2, str. 17). Tímto prohlášením bylo PNCHK připraveno případně i převztít politickou odpovědnost za další vývoj událostí (případná argumentace, že pouze ústřední rada nesla hlavní tíhu politické odpovědnosti, je tedy nevěrohodná). – Ústřední rada (stranická skupina?) však publikaci tohoto prohlášení neumožnila, přestože to bylo redakční radou již přislíbeno.

Doktor Plajner z nežádoucího vývoje vyvodil i potřebné důsledky osobní a dne 5. II. 1970 písemně abdikoval ze své funkce náčelníka (dokument je k dispozici pod č. 89 v příloze tezí a dokumentů z r. 1968–70, které – opět pod názvem „Zaplál oheň divuplyn...“ jsou nyní deponovány v Památku národního písemnictví – depozitář Staré Hradky).

Krátce nato (15. II. 1970) byla podána i písemná urgence publikace prohlášení PNCHK v časopise Činovník. Byla adresována Zbyňku Hálovi (a v kopii dána na vědomí i Václavu Marhoulovi) – tedy dvěma tehdejšími nejčelnějším levicovým představitelům ÚR. – K problému, který tehdy již sama KSČ označovala jako „politiku dvojí tváře“, se v této urgenci uvádí: „To není politika dvojí tváře, to je citlivý přístup k lidem, k našim činníkům, kteří – stejně jako většina všech občanů – mnoho prožili a stále ještě jaksi nedůvěřují, podezřívají, kriticky zkoumají atp. (Naráží se na tehdejší prohlášení SY-RINX – pozn. E. P.), ale kteří – ve své naprosté většině – jsou ochotni se nezištně a obětavě angažovat pro socialistickou perspektivu této společnosti, pokud nabudou přesvědčení, že principy socialistického humanismu a socialistické demokracie jsou již opravdu její zaručenou součástí.“

Všechny tyto skutečnosti svědčí zcela jednoznačně o tom, že dr. R. Plajner i celé PNCHK zaujímali stále stanovisko nejen reálné, ale i principiálně správné a že se kolaboraci s totalismem KSČ nijak neprovinili.

4. Poslední období před třetí likvidací ČJ

V tomto období již ústředí ČJ podlehl tlaku KSČ do té míry, že přijímalo i některá usnesení, která se skautingem

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

neměla nic společného – spíše naopak (přestože byla kryta formální neplatností – viz např. vysvětlení v zápise UR z 5. 12. 89 k prohlášení UR z 1. 2. 1970).

Vzhledem ke skutečnostem, zmiňovaným již v předchozím odstavci č. 3, předpokládám, že ani br. Plajner, ani br. Břicháček se na vypracování dokumentu z 1. 2. 1970 nepodíleli. Předpokládám též, že zrušení abdikace dr. Plajnera i některé (dodatečně zveřejňované?) pasáže jeho pozdějších projevů (např. ze 6. 6. 1970) byly jen důsledkem vnějšího nátlaku, kdy mu bylo vyhrožováno, že nepodpoří-li nové nastoupnou linii úzké spolupráce s PO, riskuje opakování represálií na skautských činovnicích, jak byla realizována při předchozích dvou likvidacích čs. skautingu, zejména po té druhé (skautské procesy z padesátých let).

Pokud se dnes ti, kteří zaměnili ideály skautingu za ideály PO, odvolávají na doporučení br. náčelníka („Neopouštějte naše děti“) činí tak vědomě neprávem. Citované doporučení bylo míněno zcela opačně: Využijte všech možností další práce s dětmi, ale tak, abyste se neoprovinovali proti všemu skautskému slibu. – To bylo totiž i celoživotní kredo Rudolfa Plajnera, které obhájil jak při konfrontacích s nacisty v r. 1940 a 1943, tak i s našimi stalinisty v r. 1948 a později. Tak to také většina skautských činovníků pochopila a pokračovala s plněním skautského programu pod jinými firmami – zejména turistických oddílů mládeže ČSTV, různých typů svazarmovských a ochrannářských organizací, v menších místech (kde nebyla možnost jiného výběru) i pod firmami PO. Řada oddílů roverů a oldskautů pracovala zcela samozřejmě (využívajice nabytých zkušeností z předchozích dvou likvidací skautingu v Československu) i ilegálně.

5. Z „ilegální“ spolupráce s br. Plajnerem

V sedmdesátých letech má spolupráce s ústředím ČJ ustala. Od chvíle, kdy (již komentovaným zamítnutím publikace prohlášení PNCHK z ledna 1970) NCHK nebylo de facto uznáváno jako svéprávné, jsem se Tátovi z další spolupráce omluvil a on mou omluvu s velkým pochopením přijal (o jeho nechtěné činnosti v rámci ÚRPO proto již referovat nemohu). K obnově práce PNCHK došlo až po abdikaci R. Plajnera z ÚRPO po roce 1977. Tou dobou již Táta dokončil několik svých elaborátů ze skautské historie. V dopisech z 1. 3. 1978 a 27. 4. 1980 mne o tom poměrně podrobně informoval (stejně jako i některé další bratry), a žádal o dílčí spolupráci (připomínkování některých pasáží).

Ve výměně našich dopisů z 1. 1. a 6. 5. 1982 a později pak z 25. 3., 4. 6., 6. 6. a 9. 9. 1984 se znovaupočatá spolupráce prohlubuje o konkrétní plán písemného zhodnocení období čs. skautingu 1968 – 70. Dva roky se totiž protáhlo jednání o autorských spoluprácích s br. Sumem a s. Mackovou – pro postoje br. Plajnera je z této korespondence příznačná i tato pasáž (z dopisu 4. 6. 84): „Byl bych velmi rád, kdyby se věc našeho společného zájmu hnula vpřed, ale nemám odvahu, abych kohokoli z vašeho kolektivu popoháněl do práce, která bude pracná, zaměřená na to, co bylo – bez naděje na brzkou publikaci a tím nelákavá. Se schůzkou s Toníkem Sumem nepočítám a sám k ní podnět nedám (br. Sum, přes původní příslib, vlastní spolupráci nakloněn nebyl – pozn. E. P.). Jediné, co se mi zdá možné, je, že bych napsal br. Chodounskému ..., aby shromáždil materiály a třídil je podle Tebou navrženého schématu, s nímž souhlasím a které jsem měl rovněž na mysli.“ Vysvětluji si i tak, že jeho důvěra k politické diplomacii br. Suma (přes všechny jeho zásluhy z předchozích let – včetně spolupráce s Janem Masarykem, dlouhodobého bezdůvodného žalářování stalinisty, i prozíravého řízení UR v prvním období socialismu s lidskou tváří) byla tou dobou již ofensena. Tou dobou totiž již bylo také zřejmé, že někteří komunističtí spolupracovníci br. Suma pracovali v sedmdesátých letech opravdu více pro KSČ než pro skauting (někteří se tak před KSČ i „obhajovali“: „člen strany je ji nejvíce platný tam, kde je její politika nejvíce ohrožována“ – což byl i případ skautingu).

Nakonec u přímé spolupráce zůstali jen členové PNCHK s tím, že hlavní tíhu prací (jak jsme přiblížili Tátovi již v r. 1968) jsme nesli my dva s Vaškem Břicháčkem. Dokumentaci z archivů UR, NCHK i NDK velmi ochotně zprostředkoval br. Chodounský. Postupně tak vznikly dva elaboráty: – „Zaplál oheň divuplný – teze a dokumenty o výchovné činnosti Junáka 1968 – 1970“ a – „Meditace o výchově – dodatek k tezímu a dokumentům o výchovné činnosti Junáka 1968 – 1970“. První stručně zhodnotí všechny hlavní (pozitivní i negativní) etapy činnosti ČJ v tomto období, a to na základě 110

nejvýznamnějších vybraných dokumentů, druhý shrnul potenciální přínosy skautské výchovy pro soudobou a perspektivní – nejen československou – mládež. Oba byly předány (po společném připomínkování na několika osobních setkáních našeho tříletného kolektivu PNCHK a závěrečném schválení) – tuším je v srpnu 1986 – spolu s ostatními díly R. Plajnera (a jedním dalším A. Vémoly) Památníku národního písemnictví.

Z výše uvedeného (z mých zkušeností a dosud známých dokumentů) plyne, že skautské i občanské postoje dr. Plajnera byly i v období od r. 1968 nanejvýš čestné a odpovědné, a to i ve smyslu odporu totalitní neostalinistické zvůli. – V tomto smyslu rád doplňuji i poslední kapitoly publikace A. Vémoly „RNDr. Rudolf Plajner“ (Kroměříž 1991), v nichž právě tyto podstatné charakteristiky chybějí. – Pokud jde o vpředu naznačené souvislosti této problematiky se skautským a junáckým manifestem z r. 1948, jsem toho názoru, že jsou minimální:

Junácký manifest levicově orientovaných činovníků tehdy upozornil na řadu závažných problémů našeho hnutí, které bylo třeba řešit. S výjimkou pasáží, týkajících se „socialistického budování“ (byť s atributy humanismu a demokracie), které historická prověrka prokázala jako jednoznačně regresivní, nelze mít k obsahu manifestu – dle mého názoru – žádné závažné výhrady ani dnes. – Jako s dokumentem, charakteristickým pro totalitní období po komunistickém puči v r. 1948, se s ním operuje neprávem (toto období souvisí až s činností Akčního výboru Junáka resp. jeho některých představitelů).

Skautský manifest byl v době svého vzniku k předchozímu samozřejmě opozičním (právě z tohoto důvodu jsou mu dnes některými činovníky připisovány i progresivní postoje prototalitní, a tedy i prohumanitní a prodemokratické). Při hlubším studiu však i v tomto manifestu objevíme vedle rysů pozitivních i některé problémové (mezi ně osobně řadím zejména ty, které nadměrným akcentem hledisek náboženských revidují Svojsíkův demokratizující a humanizující základ skautingu československého).

– Znění obou manifestů je součástí již cit. čl. v čas. ČIN č. 14. *Pokud bychom chtěli z charakteristik obou manifestů vyvodit i dnes platné závěry, které by korespondovaly i se zásadními postoji obou prvních náčelníků československého skautingu – junáctví A. . Svojsíka a R. Plajnera, měly by to být – podle mého názoru – především tyto:*

a) Oba manifesty jsou historickými dokumenty postojů dvou hlavních iniciativních skupin činovníků Junáka z období 1945–48, kdy šlo o vyhranování politické a sociální orientace státu (jehož demokratické základy byly sice přijetím košického vládního programu do jisté míry sovětským vlivem narušeny), kdy však ještě nedošlo k únorovému puči a tím ani k vyhranění antidemokratickým a antihumanitním opatřením KSČ (ta se dokonce nejvýšší demokracií a humanitou sama zaštiťovala – že jde pouze o masku vlka v rouše beránčím, nebylo spouště občanů ČSR zdaleka zřejmé).

b) Máme-li dnes postupovat opravdu progresivně (i v duchu staronového hesla o věrnosti B. –Powellovi tím, že budeme usilovat o jeho překonání), není možné se vracet ani k jednomu z manifestů jako k platformě dnešní – natož pak perspektivní skautské činnosti v ČSFR.

c) Jsem pro kritickou – přitom ovšem všestranně otevřenou diskusi všech naznačených i dalších problémů. Jsme povinni tak učinit i vzhledem ke světlé památce bratřů Svojsíka a Plajnera. – Dospějeme-li k závěru, že československý skauting by měl zůstat i nadále věrný odkazu svých prvních dvou velkých představitelů, měli bychom to na příštím junáckém sněmu dát najevo nejen tím, že přijmeme nový perspektivní program (viz např. některé náměty současného NCHK, které již předloženy byly), ale i tím, že o svých rozhodnutích budeme informovat i naše mezinárodní ústředí (WOSM, WAGGGS a IFOFSA), a to s požadavkem revize nového přijetí naší organizace.

Nemělo by jít o přijetí nového člena, ale o plnoprávný návrat (tedy i se všemi svými demokratizujícími a humanizujícími přednostmi, včetně dobrovolnosti slibové doložky, jež tehdy byly světovým skautingem plně respektovány) jednoho ze zakládajících členů světového skautingu, kterému permanentní členství bylo znemožněno trojí likvidací totalitními režimy, proti nimž čs. skauting statečně bojoval až do vítězného konce.

Eduard Pachmann

Spisovatelé skauti

Potkalo mne štěstí, na které jsem již přestával věřit: redakce Skautingu mě výslovně požádala, abych napsal cokoli a bez zábran o skautském spisovateli **MILOŠI ZAPLETALOVÍ**. Okamžik sladké pomsty přišel, hodně se mě už v životě natrápil. Není rád středem pozornosti, nerad je chválen, nevystupuje na veřejnosti ani v novinách, o televizi nemluvě, dokonce nerad dostává pohlednice z cest. Bude tedy chválen a bude středem pozornosti. Pište mu pohledy a nechávejte si od něj co nejvíc podepisovat jeho knihy, napsal jich hodně.

Poznal jsem ho před víc než čtvrt stoletím, když překládal dílo E. T. Setona; oba jsme náhodou žili v Liberci. Pomáhal jsem mu s pomocí učených knih vyluštit některá odlehá jména amerických ptáků, netopýrů, zvířat vůbec. To bylo ještě dobré, říkal mi pane doktore a k ničemu mne nenutil. Pak ale poprvé zapraskalo komunismu ve švech. Miloš ihned založil v roce 1968 skautský oddíl a moje trápení začalo. Přestal jsem být panem doktorem a byl jsem – snad

berci, kdy mne celá desetiletí marně přemlouval k větší pili při psaní povídek, textů, knížek. Sám se podle svých rad řídil. Proto mohl během let napsat tolik knížek, které se vlastně týkaly pouze mládeže a její výchovy. Kromě řady chlapeckých románů a knih o pobývání v přírodě i svoje velebná díla o hrách, pro něž sbíral materiál v knihovnách celé Evropy a ve kterých nemá konkurenci. Jeho pojetí skautingu je – alespoň jsem o tom přesvědčen – „pravověrné“ a přitom vzdálené zkostnatělému a pomalu se přežívajícímu modelu, který je pro současnou nejmladší skautskou generaci v některých ohledech již jen stěží přijatelný. Kdysi vystudoval obchodní akademii (dodnes má spoustu nápadů, dovede odporně obrátit počítat a nelze ho obelstít), pak se naučil tělocvik a učil ho chvíli jiné na vysoké škole. Brzy si ale uvolnil nohu a na této volné noze byl schopen úspěšně a čestně přežít dlouhá léta jako svobodný člověk, překládatel z angličtiny a spisovatel krásných a zároveň naučných knih. Myslí, že by se hladec uživil i v Americe, má ducha průkopníků čili pionýrů z dob a krajů, v nichž se to slovo píše pioneer. Je schopen třeba sám vydávat celý časopis a v jednášedesáti letech spoluzaložit skautské nakladatelství. Vedle Miloše si člověk musí připadat jako snivý a neužitečný zajordánský povaleč.

Na závěr poslední osobní zážitek, o kterém dosud nikdo neví a který by neměl být zapomenut, protože ukáže, do jakých netušených říší až sahá Milošův vliv. Před osmi lety jsme spolu byli v Ročově – nápad byl přirozeně Milošův –, kde ve zrušeném klášteře internátně žily „obtěžné vychovatelné děti“, pamatují-li si dobře jejich pojmenování. Láskyplně a trpělivě o ně pečovaly jeptišky, milosrdné sestry. Povídali jsme si s nimi i s dětmi téměř dva dny. Při odchodu jedna z mladších sester mně stydlivě pošeptala: „Váš přítel se tak velice podobá Svatému otci!“ Neřekla Robertu Redfordovi ani Paulu Newmanovi, na to nesměla ani pomyslet, řekla – Svatému otci. Bylo to dojemné a výmluvné. Podíval jsem se na Miloše pozorněji. Postřeh jeptišek byl mistrný, cosi v jeho rysech opravdu připomínalo širokou a poctivou tvář Po-

lákara Karola Wojtyły, jehož volbou za nynějšího papeže Jana Pavla II. začal před lety definitivní rozklad světového komunismu.

Miloslav Nevrlý

PŘEHLED KNIŽNÍCH TITULŮ MILOŠE ZAPLETALA

Beletrie:

Světlušky
Lovec hvězd
Sedmička
Ostrov přátelství
Stezka odvahy
Sovi jeskyně

Knihy her a o hrách

Junácké hry v přírodě
Pokladnice her
Encyklopedie her (1000 her)
Kniha hlavolamů
Organizátor her
Špalíček her
Velká encyklopedie her:
I. Hry v přírodě
II. Hry v klubovně
III. Hry na hřišti a v tělocvičně
IV. Hry ve městě a na vsi
Velká kniha deskových her

Knihy týkající se jiné zájmy, činnosti:

Pět olympijských kruhů
Tisíc malých dobrodružství
Objevy bez konce (s J. Schmidem)
Kouzelné brýle
Jak vést letní tábor
Prázdniny pod stanem
Cvičení v přírodě (s B. Kosem)
Výpravy za dobrodružstvím

Mnohé z těchto knih byly přeloženy a vydány v cizích jazycích (např. i v japonštině) a M. Zapletal naopak přeložil mnoho povídek z různých cizích jazyků. Nejznámější z nich jsou jeho překlady E. T. Setona, které u nás vyšly pod názvy *Stopy v divočině*, *Z lesního království*, *Povídky od táborového ohně*, *Král vlků* a *Kniha lesní moudrosti*.

Pořídil soupis všech jeho povídek, překladů, článků a návodných textů vydaných v mnoha časopisech je nad sílu redakce Skautingu (nabízí se tu ideální námět na diplomovou práci např. studenta pedagogické fakulty). Redakce Skautingu se zároveň omlouvá Miloši Zapletalovi i všem čtenářům, pokud objeví v uvedeném přehledu nějakou chybu.

z nicotného důvodu, že jsem poznal ptáky po zpěvu, byl jsem schopen ujit pět kilometrů, nekouřil jsem a zmoknul-li jsem, zase jsem uschnul – bezohledně naverbován do jeho oddílu. Neměl jsem o té práci valnou představu, Miloš mi ostatně nedal šanci vzdorovat. Byl náhle čilý jako mník, ukázalo se, že kdesi v Pardubicích, odkud pochází, byl skautským vůdcem již od osmnácti let. Myslí, že jeho liberecký oddíl a jeho tábory patřily k nejlepším. Když za mnou kdysi chodil kvůli Setonovi, myslel jsem si, že je spíš teoretikem a raději o přírodě píše, než tam žije. Jeho tábory mě z toho rychle vyvedly. Všechno uměl, kluci ho zbožňovali. Jeho energie, pracovitost a tělesná i duševní čilost byly pro mne téměř pokořující: na táborech, kde nestačilo postavit jeden můstek přes potok (já bych klidně třeba desetkrát denně brodil), ale stavěli jsme hned dva; v Li-

Dnes vám nabízíme jedny z nejznámějších amerických písniček. Starého Mac Donalda se dnes děti učí i u nás ve škole při hodinách angličtiny. Yankee Doodle byl slyšet ještě před nedávnem večer co večer v mnoha našich domácnostech jako znělka Hlasu Ameriky. Písňe mají jednoduché, ale krásné melodie, a tak přímo svádějí k vymýšlení nových, českých slov. Zkuste to i vy. Výslovnost anglických slov záměrně neuvádíme, protože se domníváme, že dnes, v době rozkvětu výuky cizích jazyků, vám někdo z oddílu pomůže.

Old Mac Donald Had A Farm

Old Mac Don - ald had a farm,
E - I - E - I - O, And on this farm he
had some 1. chicks,
2. ducks, 3. turkeys E - I - E - I - O!
4. pigs,
1. With a chick, chick here, And a
chick, chick there, Here a chick, there a chick,
Ev-'ry where a chick, chick.
Old Mac Donald had a farm, E - I - E - I - O.

2. With a quack, quack here,
And a quack, quack there,
Here a quack, there a quack,
Ev'ry where a quack.
3. With a gooble, gooble here,
And a gooble, gooble there,
Here a gooble, there a gooble,
Ev'ry where a gooble.
4. With an oink, oink here,
And an oink, oink there,
Here an oink, there an oink,
Ev'ry where an oink.

Skautský zpěvník

Yankee Doodle

Verse
1. Yan-kee Dood - le went to town, A
rid - ing on a po - ny; Stuck a feath - er
in his hat and called it mac - a - ro - ni.
Refrain
Yan - kee Dood - le keep it up,
Yan-kee Dood - le dan - dy Mind the mus - ic
and the step and with the girls be - han - dy.

2. Father and I went down to camp
Along with Captain Gooding;
And there we saw the men and boys,
As thick as hasty pudding.
3. There was a Captain Washington,
Upon a slapping stallion,
A-giving orders to his men,
I guess there was a million.
4. And there we saw a thousand men,
As rich as 'Squire David;
And what they wasted every day,
I wish it could be sa-ved.

Skauting – měsíčník pro skautskou výchovu. Vydává Český a Slovenský skauting v Mladé frontě. Do tisku připravila Dagmar Hofmanová, pověřená vedením redakce. Graficky upravil Václav Ševčík. Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1. Cena jednoho výtisku 6 Kčs. Předplatné na rok 60 Kčs, na půl roku 30 Kčs. Tikne Novina, s. p., Jihlava. Nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie nevracíme. Uzávěrka tohoto čísla byla 24. 9. 1991. Kresby Pierra Jouberta otisknuty s laskavým svolením pana Klause Hinkela, Deutscher Spurbuchverlag Baunach.

